

**ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ & ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ**

Πατησίων 42, 10682 Αθήνα Τηλ. 30 10 772 3793 Fax 7723 819 E-mail: urbareg@central.ntua.gr

Καθηγητής Γεώργιος Μ. Σαρηγιάννης

ΕΚΘΕΣΗ

ΓΙΑ ΤΗΝ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ

Αθήνα, Αύγουστος 2005

**ΕΚΘΕΣΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ**

Αθήνα, Αύγουστος 2005

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

Πατησίων 42, 10682 Αθήνα

Πληροφορίες : **Δ. Μπαρμπάτη**
Τηλέφωνο : **210 772 1837**

Αριθ. Πρωτ. : **5436**
Αθήνα, **6/9/2005**

Προς
Το Υπουργείο Πολιτισμού
Κεντρικό Συμβούλιο
Νεωτέρων Μνημείων

ΘΕΜΑ: Υποβολή έκθεσης σχετικά με τη Δημοτική Αγορά Χαλκίδας

Σας υποβάλλω Έκθεση σχετικά με τη Δημοτική Αγορά Χαλκίδας, η οποία συντάχθηκε με εντολή της Σχολής από τον Καθηγητή κ. Γ. Σαρηγιάννη και εγκρίθηκε από το Δ.Σ. της Σχολής στη Συνεδρίαση αρ. 26/31-8-05.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΡΑΚΗΣ

Κοινοποίηση:

- 1^η Εφορεία Μνημείων Αττικής, Κλεψύδρας και Λυσίου 1, 105 56 Αθήνα, υπ' όψιν Δ/ντριας κ. Αθηνάς Χριστοφίδου
- Δήμο Χαλκιδέων, Φαρμακίδου 15, 34 100 Χαλκίδα, υπ' όψιν Δημάρχου κ. Αναγνωστάκη
- Σύλλογο Αρχιτεκτόνων Ευβοίας (ΣΑΔΑΣ Ευβοίας), Κοτοπούλη 5, 34 100 Χαλκίδα
- Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, Καραγιώργη Σερβίας 4, 105 62 Αθήνα, υπ' όψιν Προέδρου κ. Γιάννη Αλαβάνου
- Καθηγητή κ. Μάνο Μπίρη, μέλος του ΚΣΝΜ
- Αρχιτέκτονα κ. Μαριάννα Ράννου, Γλαυκίππου Διονύσου και Παραλία, 34 008 Ερέτρια

ΕΚΘΕΣΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ

Εισαγωγή

η Εκθεση αυτή, συντάχθηκε με εντολή της Σχολής Αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Πολυτεχνείου, έπειτα από την εισαγωγή του θέματος στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού. Η συζήτηση στο ΚΣΝΜ αναβλήθηκε για το Φθινόπωρο αφού πρώτα πραγματοποιηθεί αυτοψία από τα μέλη του ΚΣΝΜ. Για την Εκθεση ελήφθησαν υπ' όψιν η Εισήγηση της 1ης Εφορείας Μνημείων Αττικής, τα δημοσιεύματα του τοπικού τύπου και οι θέσεις του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Διπλωματούχων Ανωτάτων Σχολών Ευβοίας (ΣΑΔΑΣ Ευβοίας).

Η Εκθεση αυτή, εντάσσεται στα πλαίσια των συνολικών ενεργειών της Σχολής στην κατεύθυνση της προστασίας της αρχιτεκτονικής και πολεοδομικής μας κληρονομιάς, και υπενθυμίζονται ενέργειες της Σχολής όπως για την προστασία των Προσφυγικών Πολυκατοικιών της Λεωφόρου Αλεξάνδρας οι οποίες διεσώθησαν χάρις στους αγώνες της αείμνηστης συναδέλφου Αννης Βρυχέα, των «Ξενία» της δεκαετίας του '60, του κτηρίου Grand Hotel d' Athenes (Σταδίου και Κοραή 4), του Μεγάρου Φανής Πάλλη (Σταδίου και Καραγιώργη της Σερβίας), του εργοστασίου Σαπόρτα στην Νίκαια, της Δημοτικής Αγοράς της Κυψέλης, του Αλσους Κηφισιάς κ.α. με αποκορύφωμα την Συνέντευξη Τύπου της Σχολής στις 4 Οκτωβρίου 2004, όπου τέθηκε το θέμα της προστασίας στο σύνολό του.

Ιστορικό της Δημοτικής Αγοράς Χαλκίδας

Η Δημοτική Αγορά Χαλκίδας καταλαμβάνει ολόκληρο οικοδομικό τετράγωνο στον πυρήνα του εμπορικού κέντρου της πόλης που περικλείεται από τους δρόμους Ε.Βενιζέλου, Αρεθούσης, Κριεζώτου και Νεοφύτου. Αρχικά κτίστηκε σε σχήμα Π επί των οδών Βενιζέλου-Αρεθούσης και Κριεζώτου το 1883 έπειτα από απόφαση του τότε Δημάρχου Ηρακλή Γαζέπη και αποπερατώθηκε το 1887. Κατά την Εκθεση της 1ης Εφορείας οι εργασίες πρέπει να άρχισαν το 1885. Τα κτήρια αυτά είναι μονόροφα με τυπικά νεοκλασικά στοιχεία, αετώματα, γείσα κ.α. και καλύπτονται από κεραμοσκεπείς στέγες.

Το 1929-1934 επί Δημαρχίας Ν.Βασιλείου ανατέθηκε στον γνωστό αρχιτέκτονα (μετέπειτα καθηγητή του ΕΜΠ και Ακαδημαϊκό) Σόλωνα Κυδωνιάτη η συμπλήρωση του Π και επί της οδού Νεοφύτου επί της οποίας οικοδομήθηκε κτήριο με διόροφο το κεντρικό του τμήμα σε συμμετρική σύνθεση με «επίσημες» εισόδους και μαρμαρίνες κλίμακες, ισχυρά σιδηρά κιγκλιδώματα μορφολογίας μεσοπολέμου με «ενθυμήσεις» νεοκλασικισμού ή αρ-νουβώ, γενικά σε μορφολογία του Μοντέρνου Κινήματος αν και θα μπορούσε να πεί κανείς ότι ενέχει και στοιχεία ακαδημαϊσμού ή εκλεκτικισμού, γεγονός το οποίο το κάνει ακόμη πιο ενδιαφέρον και από ιστορικής άποψης.

Λειτουργική συγκρότηση της Αγοράς

Τα καταστήματα έχουν όψη προς την οδό πλην εκείνων της Βενιζέλου τα οποία είναι διαμπερή, στο δε εσωτερικό του Π υπήρχαν υπαίθριοι πάγκοι προστατευόμενοι από στέγαστρα. Η αγορά είναι προσπελάσιμη από όλες τις οδούς και ήταν ανοικτή προς την Πλατεία της Εβδομαδιαίας Αγοράς (σημερινή Πλατεία Αγοράς, πρώην Πλατεία Νόελ Μπαίκερ) όπου διενεργείτο το εβδομαδιαίο παζάρι στην πόλη, έτσι το όλο συγκρότημα εντάσσεται λειτουργικά στο εμπορικό κέντρο της πόλης.

Αποτελούσε μια τυπική Δημοτική Αγορά επαρχιακού Δήμου, λειτουργικά ήταν όμοια με τις παρόμοιες της εποχής εκείνης (Αθηνών, Χανίων, Αιγίου κ.α.) απλά μικρότερου μεγέθους. Η διάταξη των καταστημάτων με όψεις στις περιβάλλουσες οδούς αλλά και η εσωτερική αγορά με καταστήματα (στα μεγαλύτερα παραδείγματα, Αθηνών, Χανίων, Πειραιώς, αγορά Μοδιάνο Θεσσαλονίκης κ.α.) ή πάγκους (στα μικρότερα παραδείγματα επαρχιακών πόλεων) είναι τυπική σε όλον τον Ευρωπαϊκό χώρο (πρβλ. την γνωστή για το Jugendstyl της, Naschmarkt στην Βιέννη, την συνοικιακή αγορά της Landstrasse στην ίδια πόλη, την αγορά στο Σκούταρι της Ασιατικής ακτής στην Κωνσταντινούπολη, για να μην αναφερθούμε σε γιγαντιαία μεγέθη όπως οι Les Halles στο Παρίσι κ.α.).

Σημερινή κατάσταση

Από επί τόπου αυτοψία που έγινε από τον συντάκτη της παρούσας Έκθεσης στις 9 Αυγούστου 2005, προκύπτουν τα ακόλουθα:

- το όλο συγκρότημα παρουσιάζει εμφανή την εικόνα της εγκατάλειψης, λειτουργούν ελάχιστα από τα υφιστάμενα καταστήματα (κυρίως τα επί των οδών που περιβάλλουν την Αγορά) ενώ τα εσωτερικά καταστήματα είναι σχεδόν στο σύνολό τους εγκαταλειμμένα
- από πλευράς οικοδομικής το σύνολο του συγκροτήματος έχει πολλές φθορές κυρίως λόγω της επί σειράς ετών ή ίσως και δεκαετιών έλλειψης συντήρησης. υπάρχουν εκτεταμένες φθορές στα στοιχεία του οπλισμένου σκυροδέματος (κυρίως πλάκες του κτηρίου του μεσοπολέμου) όπου έχει σε πολλά σημεία απογυμνωθεί ο οπλισμός, ενώ στο παλαιότερο τμήμα υπάρχουν εκτεταμένες φθορές στις στέγες, (κέραμοι, γείσα, ακόμη και στοιχεία του φέροντος οργανισμού των στεγών)
- θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο οπλισμός του σκυροδέματος του 1935 αν και έχει απογυμνωθεί και καλύπτεται από σκωρίες, εν τούτοις δεν είναι σε βάθος πλήρως κατεστραμμένος, και αυτό δείχνει την ποιότητα του υλικού στον Μεσοπόλεμο, πολύ ανώτερη από την σημερινή, και φυσικά περισσότερο εύκολο επισκευάσιμος.
- υπάρχουν κάποιες καταστροφές, όπως κουφωμάτων από παλαιότερη πυρκαγιά σε ένα μικρό τμήμα ενός καταστήματος, διατηρούμενων όμως των μορφολογικών στοιχείων τους που καθιστούν απόλυτα δυνατή την αποκατάστασή τους.
- υπάρχουν επίσης εκτεταμένες αλλοιώσεις και στις δύο φάσεις του συγκροτήματος, όπως προσθήκες, αλλαγές κουφωμάτων, τοποθετήσεις επιγραφών, χρωματισμοί κ.α., οικοδομήσεις ανοιγμάτων κ.α.
- παρ' όλα αυτά, στο σύνολό της η Αγορά διασώζει τόσο την μορφολογία της όσο και τα κατασκευαστικά της στοιχεία και την λειτουργική της διάταξη

Πρέπει όμως, να τονιστεί με έμφαση ότι **όλες οι φθορές, βλάβες, αλλοιώσεις, προσθήκες ακόμη και καθαιρέσεις οικοδομικών στοιχείων, είναι πλήρως αναστρέψιμες**, μία επιστημονικά σωστή και πλήρης αποτύπωση του συγκροτήματος μπορεί άνετα να οδηγήσει σε μελέτη αδιαμφισβήτητης αποκατάστασης.

Γενικές αρχές προστασίας των μνημείων της αρχιτεκτονικής και πολεοδομικής κληρονομιάς

Η Σχολή δεν είναι μονολιθικά υπέρ της απόλυτης προστασίας χρήσεως και κελύφους, δεδομένου ότι η ζωή εξελίσσεται, οι κοινωνικές συνθήκες αλλάζουν, η τεχνική, τα υλικά, η οικοδομική και η τεχνολογία μεταβάλλονται, και δεν είναι δυνατόν να παραμείνει αποστεωμένη και απολιθωμένη μια πόλη ή ένα κτήριο. Όμως, η ύπαρξη της ιστορικής μνήμης όπως αυτή εκφράζεται σε μια πόλη, είναι πρωταρχικό στοιχείο που πρέπει να προστατευθεί με κάθε τρόπο. Μια πόλη ή ένα κτήριο, δεν αποτελεί «μουσειακό συγκρότημα» αλλά ένα ζωντανό μέρος της ίδιας της ζωής, στην ζωή αυτή όμως περιλαμβάνεται και η ιστορική μνήμη, και το θέμα αυτό είχε αναλυθεί από πολύ παλιά, από τον 18^ο και 19^ο αιώνα, είχε δε επισημανθεί και στο 4^ο CIAM στην γνωστή «Χάρτα των Αθηνών», μόνο που μεταγενέστερες παρεμβάσεις και αλλοιώσεις στην Χάρτα, υποβάθμισαν ή και απάλειψαν αυτό το σημείο.

Σήμερα, με σειρά Διακηρύξεων, Νόμων και Οδηγιών σε διεθνές επίπεδο όπως η Συνθήκη της Γρανάδας, η Συνθήκη των Παρισίων (οι οποίες αποτελούν και Νόμους του ελληνικού Κράτους) η Χάρτα της Βενετίας, η Διακήρυξη του Αμστερνταμ, κ.α. έχουν τεθεί όχι μόνο οι επιστημονικές βάσεις της προστασίας αλλά και οι διαδικασίες και η μεθοδολογία της. Ετσι, πρακτικά, «θέσεις» σύμφωνα με τις οποίες δίπλα σε προστατευόμενα κτήρια ή μέσα σε ιστορικά κέντρα παλιών πόλεων μπορούμε να οικοδομήσουμε σύγχρονης μορφολογίας κτήρια ή να μεταβάλλουμε ριζικά τις χρήσεις κανονικά δεν ισχύουν. Θα πρέπει δυστυχώς να σημειωθεί ότι η «οικονομία της αγοράς» έχει αποθρασύνει τους κατασκευαστές και επενδυτές οι οποίοι συνεπικουρούνται και από μερίδα αρχιτεκτόνων τους οποίους περιβάλλουν τα ως άνω κυκλώματα με «διεθνή προβολή» μέσω των ΜΜΕ που ελέγχουν, και τελευταία ακόμη και σε διεθνούς εμβέλειας ιστορικά κέντρα όπως της Βιέννης και της Πράγας, του Βερολίνου, του Παρισιού και του Λονδίνου, οικοδομούνται κτήρια τα οποία προσβάλλουν βάνουσα τα ιστορικά αυτά κέντρα και τα οποία είναι έξω από κάθε λογική και αντίθετα σε κάθε επιστημονικό αλλά και νομικό πλαίσιο.

Δεχόμαστε την πολύ προσεκτική οικοδόμηση η οποία δεν θίγει και δεν προσβάλλει το ιστορικό κέντρο ή κτήριο, δεχόμαστε την αλλαγή χρήσης σε λογικά πλαίσια, όσο αυτή συνάδει με την περιοχή και το προστατευόμενο κτήριο και δεν καταστρέφει την ιστορική μνήμη. Μπορούν να γίνουν εκσυγχρονισμοί οικοδομικοί, τεχνολογικοί, λειτουργικοί, μπορούν να συμπληρωθούν ή και να μεταβληθούν χρήσεις εφ' όσον δεν αντίκεινται με τις παραπάνω Αρχές Προστασίας. Έχουμε πολλά παραδείγματα σε διεθνές επίπεδο, όπως το Αρχαιολογικό Μουσείο στην Κωνσταντινούπολη το οποίο ήταν μέγαρο υψηλόβαθμου αξιωματούχου της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, και το οποίο μετατράπηκε σε Μουσείο, και συμπληρώθηκε με συνάδουσες χρήσεις, όπως κυλικεία, πωλητήρια και εκθετήρια σε έκταση και μορφή που δεν ενοχλούν το ιστορικό κτήριο, έχουμε στην Αθήνα το Μέγαρο Serpieri στην οδό Πανεπιστημίου που μετατράπηκε σε κεντρικά γραφεία διοίκησης της Αγροτικής Τραπέζης ή το ίδιο το Ανάκτορο του Τοπ Καπού στην Κωνσταντινούπολη που μετατράπηκε σε Μουσείο, το κτήριο της Παλαιάς Βουλής στην Αθήνα που μετατράπηκε σε Μουσείο ή των παλαιών ανακτόρων που μετατράπηκαν στην Βουλή των Ελλήνων, το Μέγαρο Μαξίμου που έγινε πρωθυπουργικό Μέγαρο, καθώς και σειρά μεγάρων που έγιναν τράπεζες ή κτήρια γραφείων σε πολλές ιστορικές πόλεις της Ευρώπης.

Από την άλλη μεριά, είμαστε ιδιαίτερα αντίθετοι σε προσπάθειες ριζικών αλλαγών τόσο σε χρήση όσο και σε μορφή ιστορικών κτηρίων όπως η δημοσιευθείσα μελέτη σε ΦΕΚ (αλλά που μετά από κινητοποιήσεις της Σχολής αποσύρθηκε) του Μεγάρου Πάλλη στην Πλατεία Συντάγματος στην Αθήνα η οποία μετέτρεπε όλο το εσωτερικό του κτηρίου, πρόσθετε ορόφους, άλλαζε ριζικά χρήσεις (από διοικητικό κτήριο γραφείων του 1911 το μετέτρεπε σε εμπορικό κέντρο με αίθουσα κινηματοθεάτρου κ.α. καταστρέφοντας την δομή των ορόφων κλπ), ή όπως του Ξενοδοχείου Grand Hotel d' Athènes το οποίο μετατρέπεται σε εμπορικό κέντρο με πλήρη διάλυση όλου του εσωτερικού του, προσθήκες ορόφων με καμμία αντιστοιχία με τις όψεις κλπ, του ιστορικού Ξενοδοχείου Μαζέστικ επίσης στην Αθήνα, το οποίο μετατρέπεται σε κτήριο γραφείων αλλά με βάνουση προσθήκη μοντέρνας πτέρυγας κ.α.

Δημοτική Αγορά Χαλκίδας, συμπεράσματα και προτάσεις.

Με βάση τα παραπάνω, η Σχολή πιστεύει ότι η Δημοτική Αγορά Χαλκίδας, η οποία χρονολογείται από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα, αποτελεί σημαντικό στοιχείο ιστορικής μνήμης για την πόλη, είναι εντεταγμένη στον πυρήνα του εμπορικού κέντρου της, και αποτελεί μορφολογικά επιτυχή σύνθεση της νεοκλασικής μορφολογίας του αρχικού κτηρίου με την προσθήκη του κτηρίου του 1930, και κατά συνέπεια πρέπει να διατηρηθεί και ως μορφή και ως χρήση.

Είναι προφανές ότι θα πρέπει να αποκατασταθούν πλήρως τα κτήρια του συγκροτήματος με πολύ προσοχή αφαιρουμένων των νεωτέρων προσθηκών και αλλοιώσεων.

Επίσης, σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να προστεθούν νέοι όγκοι κτηρίων αλλά να παραμείνει η ογκοπλαστική σύνθεση που προέκυψε στον Μεσοπόλεμο. Θα μπορούσε να γίνει αφαίρεση πλακών στον εσωτερικό χώρο της Αγοράς, ώστε να δημιουργηθεί (ή ίσως και να επαναδημιουργηθεί) ανοικτός ελεύθερος χώρος στο εσωτερικό.

Ως προς την χρήση, θα πρέπει φυσικά να παραμείνει ως χώρος Δημοτικής Αγοράς, αλλά θα είναι δυνατή η συμπλήρωσή της με συνάδουσες χρήσεις όπως βιοτεχνικά εργαστήρια, αναψυκτήρια, εστιατόρια ακόμη και χώρους πολιτιστικών εκδηλώσεων που θα λειτουργούν σε συνδυασμό με την λειτουργία της Αγοράς (παράλληλα ή άλλες ώρες, ανάλογα με την εκδήλωση)

Τα εκφρασθέντα από ορισμένους φορείς επιχειρήματα ότι πρέπει να κατεδαφιστεί διότι είναι σε πανάθλια κατάσταση με τρωκτικά κλπ θα πρέπει πλέον να σταματήσουν να χρησιμοποιούνται, είναι το μόνιμο επιχείρημα από δεκαετιών σε πάρα πολλές περιπτώσεις, και δεν δείχνουν πλέον άγνοια αλλά δόλο δεδομένου ότι όλα τα παλιά κτήρια που είναι εγκαταλειμμένα φθάνουν σε τέτοιες καταστάσεις, ακόμη και η Ακρόπολη των Αθηνών ήταν το 1832 πανάθλιος και βρώμικος οικισμός. Είναι προφανές ότι γνωρίζοντας τις δυνατότητες μια αποκατάστασης δεν μετρά η εξαθλίωση από την εγκατάλειψη μια και είναι αναστρέψιμη κατάσταση. Όμως, μετά από πολλαπλασιαζόμενη χρήση αυτού του επιχειρήματος δεν θα μπορεί πλέον να αντισταθεί κανείς στον πειρασμό να αναρωτηθεί μήπως η εγκατάλειψη είναι σκόπιμη για να χρησιμοποιηθεί αυτό το επιχείρημα και να κατεδαφιστεί το κτήριο.

Τονίζεται και πάλι με έμφαση ότι όλες οι φθορές και βλάβες, ακόμη και στους φέροντες οργανισμούς όπως τις πλάκες από σπλισμένο σκυρόδεμα του μεσοπολέμου είναι αποκαταστάσιμες και αναστρέψιμες, και αν κάποιος ισχυριστεί το αντίθετο ή δεν γνωρίζει από αποκαταστάσεις ή εξυπηρετεί ενσυνείδητα άλλα συμφέροντα ξένα προς τους πολίτες της Χαλκίδας.

Η Σχολή, θεωρεί πολύ σωστή την θέση του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Ευβοίας για την διενέργεια Αρχιτεκτονικού Διαγωνισμού, αλλά σε καμία περίπτωση στην κατεύθυνση που τον θέτει ο Σύλλογος, δηλαδή της κατεδάφισης και ανέγερσης ενός νέου κτηρίου και μάλιστα με διαφαινόμενες προθέσεις «αξιοποίησης» του Συντελεστή Δόμησης, κατασκευή πάρκινγκ κ.α. **Ο Αρχιτεκτονικός Διαγωνισμός θα πρέπει να έχει αντικείμενο την αποκατάσταση των δύο φάσεων (1895 και 1935), την αποκάθαρση από νεώτερες προσθήκες, και τον εμπλουτισμό με νεώτερες αλλά συνάδουσες χρήσεις, όπως αναλύθηκε.**

Η πόλη της Χαλκίδας, ήταν μια πόλη με πλούσια ιστορία, αρχαία, βυζαντινή, ενετική, οθωμανική, ελληνικού νεοκλασικισμού, μοντέρνου κινήματος, από την οποία ελάχιστα έως καθόλου έχουν απομείνει τεκμήρια και η σύγχρονη Χαλκίδα ασφυκτιά στο μπετόν, την άσφαλτο, την κυκλοφορία και το καυσαέριο, στην γνωστή τυποποιημένη «αθηναϊκή πολυκατοικία». Ας μην καταστρέφονται τα τελευταία δείγματα ανθρώπινης πολεοδομίας και αρχιτεκτονικής και ας προσπαθήσουμε όλοι να επαναβιώσουν χώροι οι οποίοι θα προσθέσουν ζωή, αλλά και ανάσα στην πόλη.

Πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι η Χαλκίδα έως το 1885 διατηρούσε πλήρη την οχύρωσή της, όπως άλλωστε και πλήθος άλλων πόλεων στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Τα τείχη της Χαλκίδας κατεδαφίστηκαν από «ρέκτες και φιλοπρόδους» Δημάρχους και βουλευτές, με το

σκεπτικό να «επανενωθεί η πόλη, να αναπνεύσει και να εξαφανιστούν οι μνήμες της ενετοκρατίας και της τουρκοκρατίας», σκεπτικό με το οποίο κατεδαφίστηκαν και τα ενετικά τείχη του Ηρακλείου κ.α. σκεπτικό το οποίο τότε ο γνωστός ιστορικός William Miller χαρακτήρισε δικαίως ως βαρβαρότητα, και για το οποίο τώρα οι χαλκιδείς έχουν μετανιώσει, αλλά είναι πιά πολύ αργά (βλ. Ι.Ιωαννίδης, 1836-2000 η Ιστορία του Δήμου Χαλκιδέων, Χαλκίδα 2002).

Πρέπει να τονιστεί ότι σε άλλες, ευρωπαϊκές πόλεις, έγινε μεν το λάθος να κατεδαφίσουν τα τείχη τους (Βιέννη, Βερολίνο κ.α.), αλλά ο χώρος ο οποίος προέκυψε αποδόθηκε στην δημόσια χρήση, για παράδειγμα στην Βιέννη δημιουργήθηκε το Ring με πλατείες λεωφόρους, και πλήθος πάρκων και δημοσίων κτηρίων (Βοτανικός κήπος, Δημοτικό Πάρκο, Μουσείο Τέχνης, Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, Κοινοβούλιο, Δημοτικό Θέατρο, Ανάκτορα, Χρηματιστήριο, Πανεπιστήμιο, Πολυτεχνείο κ.α. **Ούτε στο Ηράκλειο όμως ούτε στην Χαλκίδα προέκυψε έστω και ένας ελάχιστος δημόσιος χώρος, όλη η περιοχή κατατμήθηκε και διανεμήθηκε σε οικοπέδα, τα οποία οικοδομήθηκαν και η πόλη αντί να αναπνεύσει, ασφυκτιά περισσότερο, και αυτό δείχνει ότι κάποιοι χειραγώγησαν την κοινή γνώμη για να προσπορίσουν ίδιον όφελος, όπως δυστυχώς συμβαίνει και σήμερα...**

Σημειώνεται με έμφαση ότι η παλαιά «Πλατεία Εμπόρων» έχει ήδη αλλοιωθεί με την κατασκευή του υπόγειου σταθμού στάθμευσης αυτοκινήτων και τις οικοδομήσεις πολυκατοικιών επί των οδών που την περιβάλλουν. Δυστυχώς η ανακατασκευή της πλατείας αυτής έγινε με βάση τα «αθηναϊκά πρότυπα» δηλαδή την πλήρη τσιμεντοποίησή της, και την κατασκευή κάποιων «επιπέδων», παιδικών χαρών και άλλων στοιχείων τα οποία δεν έχουν καμία ενότητα ούτε καν προθέσεις αρχιτεκτονικής σύνθεσης. **Εγιναν απλά για να δικαιολογήσουν την καταστροφή της παλιάς νεοκλασικής πλατείας** ενώ θα μπορούσε να κατασκευαστεί ο υπόγειος σταθμός των οχημάτων αλλά να παραμείνει η υπέργεια μορφή της πλατείας, με την φύτευσή της και την νεοκλασική της σύνθεση, αυτό βέβαια προϋπόθετε αυξημένο κόστος για να είναι δυνατή η φύτευση με δένδρα και όχι άνθη και χλοοτάπητα. **Αυτό βέβαια γίνεται σε κατασκευές υπογείων χώρων στάθμευσης στο εξωτερικό όχι όμως στην χώρα μας όπου το εργολαβικό κέρδος μετρά περισσότερο από την σωστή πολεοδομία, και όπου θριαμβεύει ο ελληνικός αρχοντοχωριατισμός του μπετόν και του γκαζόν.**

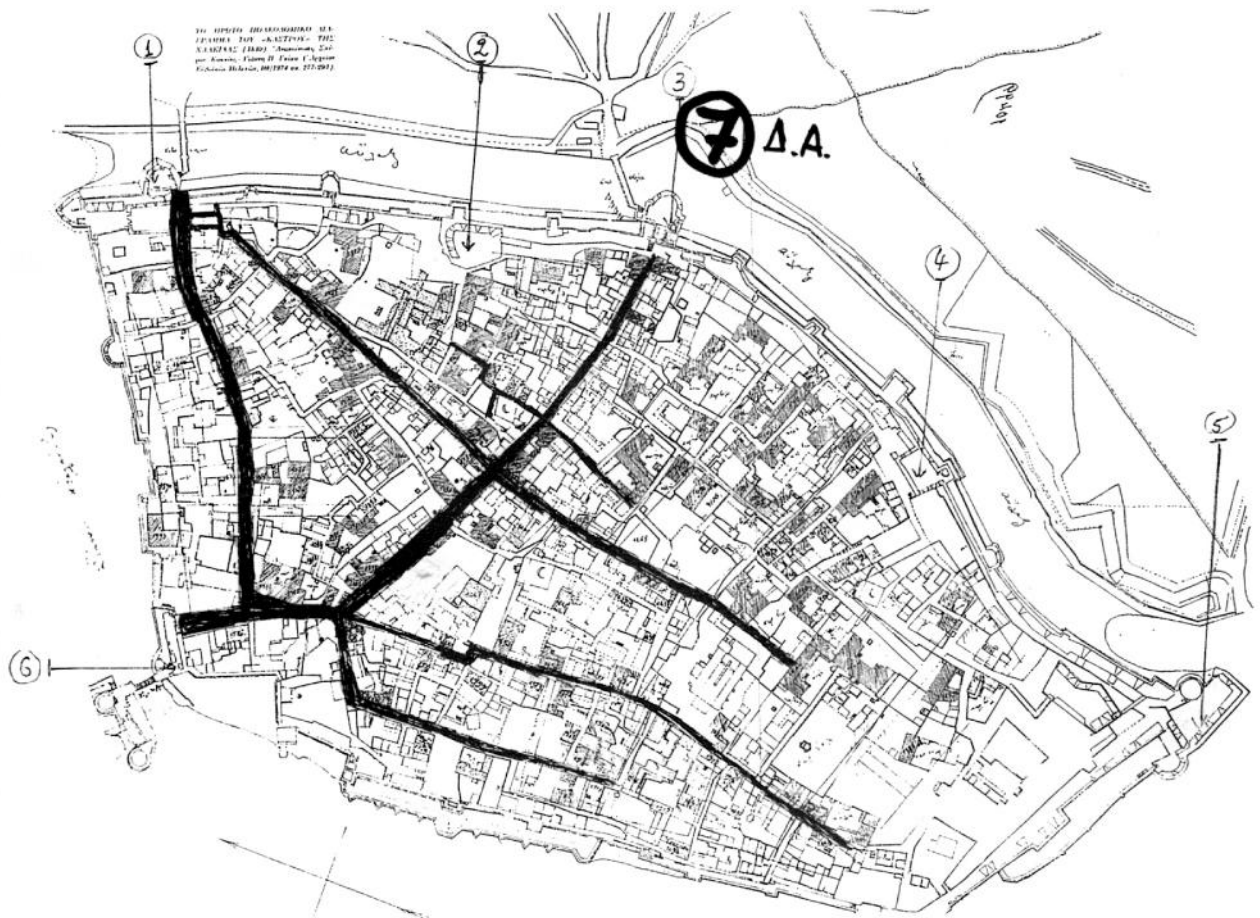
Πιστεύω ότι μια σωστή αποκατάσταση με βάση τις αρχές που αναλύθηκαν θα δώσει ένα ιδιαίτερα ζωντανό στοιχείο στην πόλη, μια Δημοτική Αγορά σφύζουσα από ζωή και πλήρως συνδεδεμένη με την περιβάλλουσα αγορά και το εμπορικό κέντρο γενικότερα της Χαλκίδας, με καταστήματα, βιοτεχνίες, αναψυκτήρια, εσπιατόρια χώρους πολιτιστικών και άλλων εκδηλώσεων, με αποκαταστημένους τους χώρους της Δημοτικής Αγοράς στο σύνολό τους, περιφερειακά και εσωτερικά, που θα αναδείξουν τα νεοκλασικά και τα μεσοπολεμικά στοιχεία τους, ακόμη και με φύτευση υψηλών δένδρων μέσα στον εσωτερικό χώρο της ώστε να αποτελέσει πόλο έλξης τόσο για τους ξένους όσο και για τους κατοίκους της πόλης. Ας δούμε πέρα από το εργολαβικό κέρδος πώς λειτουργούν τέτοιες αγορές ακόμη και στην γειτονική μας Τουρκία (για παράδειγμα, τα διεθνώς γνωστά Καπαλί Τσαρσί και Μισίρ Τσαρσί), και ας δούμε τι μόνιμα έσοδα προσπορίζουν στον Δήμο τέτοιες κατασκευές και λειτουργίες, πέραν της απλής αντιπαροχής μέσω της οποίας ο μεν εργολάβος καταστρέφει την πόλη, παίρνει ένα κέρδος το οποίο μεταπουλά και φεύγει, ο δε Δήμος παίρνει ένα μικρό ποσοστό της πραγματικής αξίας του ακινήτου και αποξενώνεται από τον δημόσιο χώρο του, αντί να έχει ένα μόνιμο έσοδο από την ενοικίαση των καταστημάτων, επί πλέον χώρους για κάθε είδους δημοτικές εκδηλώσεις και χρήσεις και βεβαίως την προσφορά στην πόλη ενός ζωντανού, όμορφου και λειτουργικού πολεοδομικού, αρχιτεκτονικού αλλά και ιστορικού της στοιχείου.

Αθήνα, 17 Αυγούστου 2005

(Γεώργιος Μ. Σαρηγιάννης)

σχέδια και εικόνες

***Οι εικόνες στις οποίες δεν αναφέρεται πηγή,
είναι προσωπικές λήψεις του συντάκτη της παρούσας Έκθεσης.***

Το περίφημο "διάγραμμα" του Κάστρου της Χαλκίδας στα 1840:

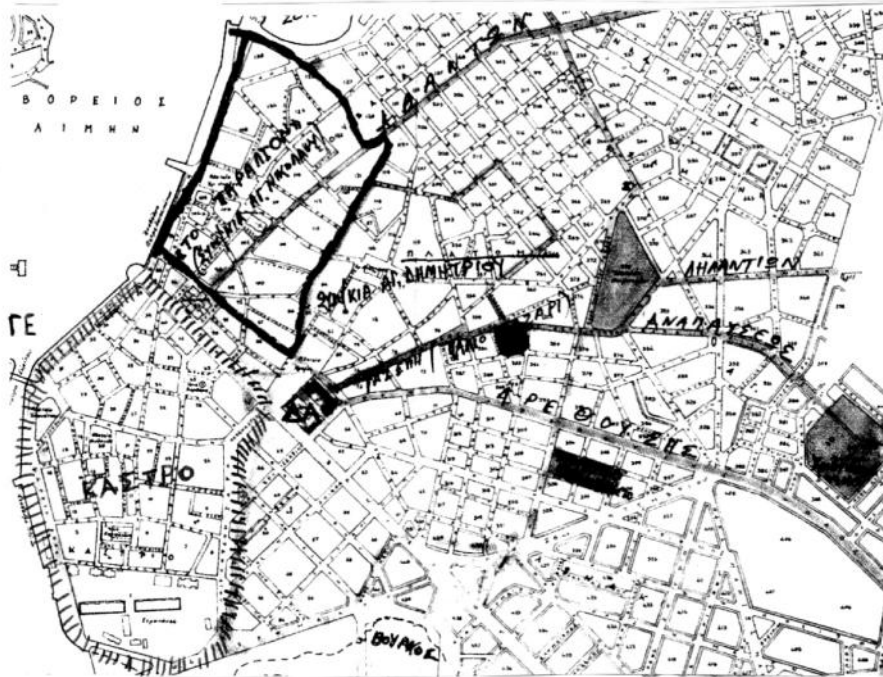
1. Προμακώνας και επάλξεις Κάτω Πύλης, τα Μπουντρούμια και η γέφυρα προς το Προάστειο.
2. Προμακώνας και επάλξεις πλησίον σημερινής πλατείας Αγ. Βαρβάρας.
3. Προμακώνας, επάλξεις και Γέφυρα Άνω Πύλης στο ύψος της σημερινής οδού Παπαναστασίου.
4. Προμακώνας και επάλξεις στη θέση του Λαογραφικού Μουσείου.
5. Προμακώνας, επάλξεις και ειρκτές στη θέση του Βούρκου.
6. Πύλη Γεφύρας με τους προμακώνες της και την γέφυρα.

Η κεντρική περιοχή, το «Κάστρο», της Χαλκίδας περί το 1840 (Πηγή Ε.Ιωαννίδης, «1836-2000, η ιστορία του Δήμου Χαλκιδέων» Χαλκίδα 2002, αναδημοσίευση από το άρθρο των Σπύρου Κοκκίνη και Γιάννη Π.Γκίκα «το πρώτο πολεοδομικό διάγραμμα του Κάστρου της Χαλκίδας και κατάλογος των κτισμάτων», στο Αρχείον Ευβοϊκών Μελετών τ.ΙΘ. 1974). Κάτω αριστερά η γέφυρα του Ευρίπου, με σκούρο χρώμα οι τότε κύριοι δρόμοι που οδηγούσαν στις πύλες του κάστρου. Η μετέπειτα θέση της Δημοτικής Αγοράς είναι ο κενός χώρος με τον αριθμό «7» εκτός των τειχών.

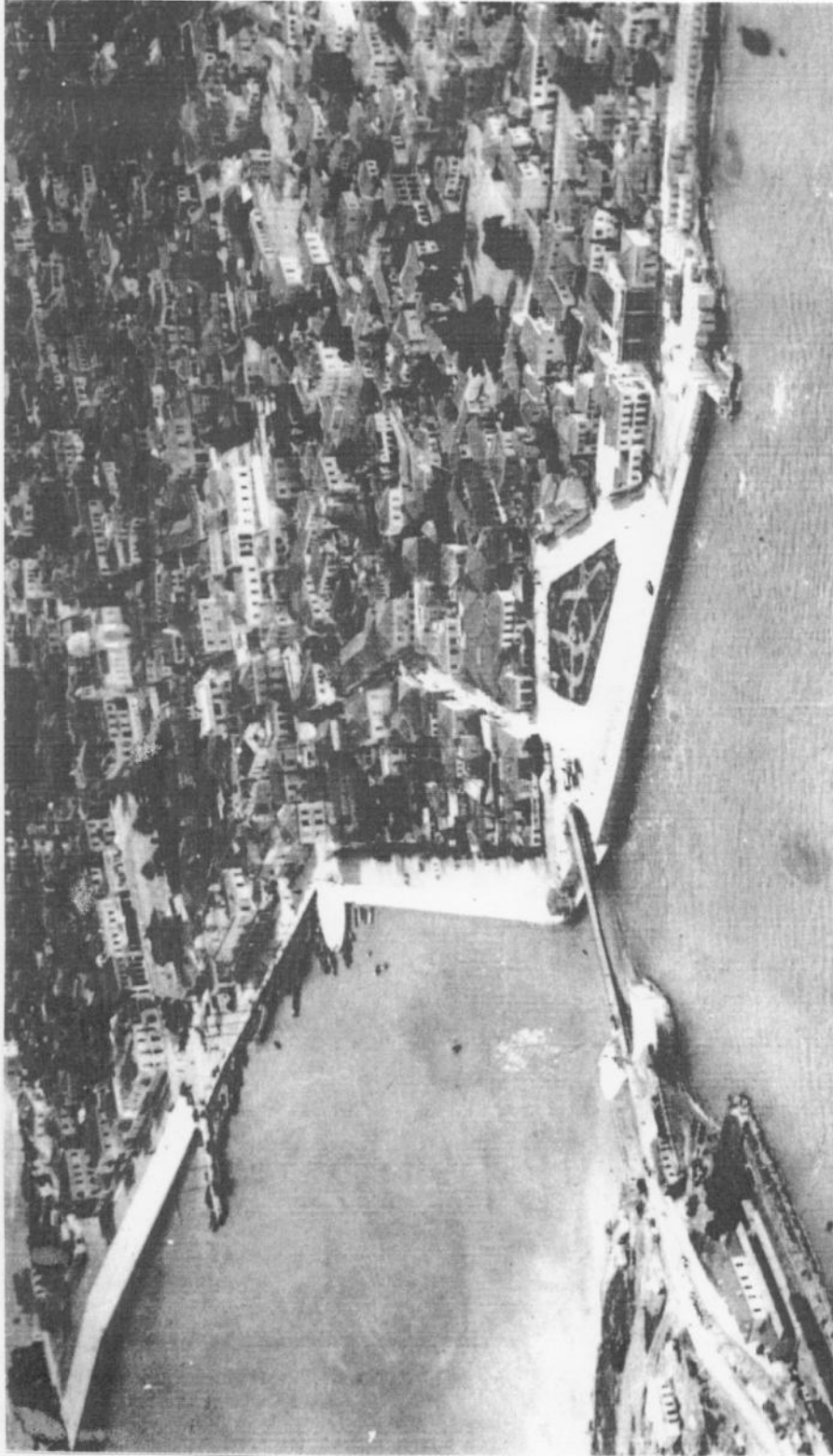
Το Μπαϊρακλή τζαμί στην πλατεία Εμπόρων σε περίοδο εμποροπανηγύρεως. Διακρίνονται τα κτίρια που γνωρίσαμε στην αρχή της Νεοφύτου. Από αριστερά προς τα δεξιά οι ιδιοκτησίες Αγ. Νικολάου, Γεωργ. Λεοντή Αθανασίου, Ανδρ. Σταϊκίδη και στο κέντρο το παλιό ρολόι της πόλεως - σημερινή Σειρήνα. (Φωτ. του 1880).

Το Μπαϊρακλή τζαμί στην Πλατεία Εμπόρων σε εποχή εμποροπανηγύρεως το 1880 (πηγή Ε.Ιωαννίδης, «1836-2000, η ιστορία του Δήμου Χαλκιδέων» Χαλκίδα 2002).

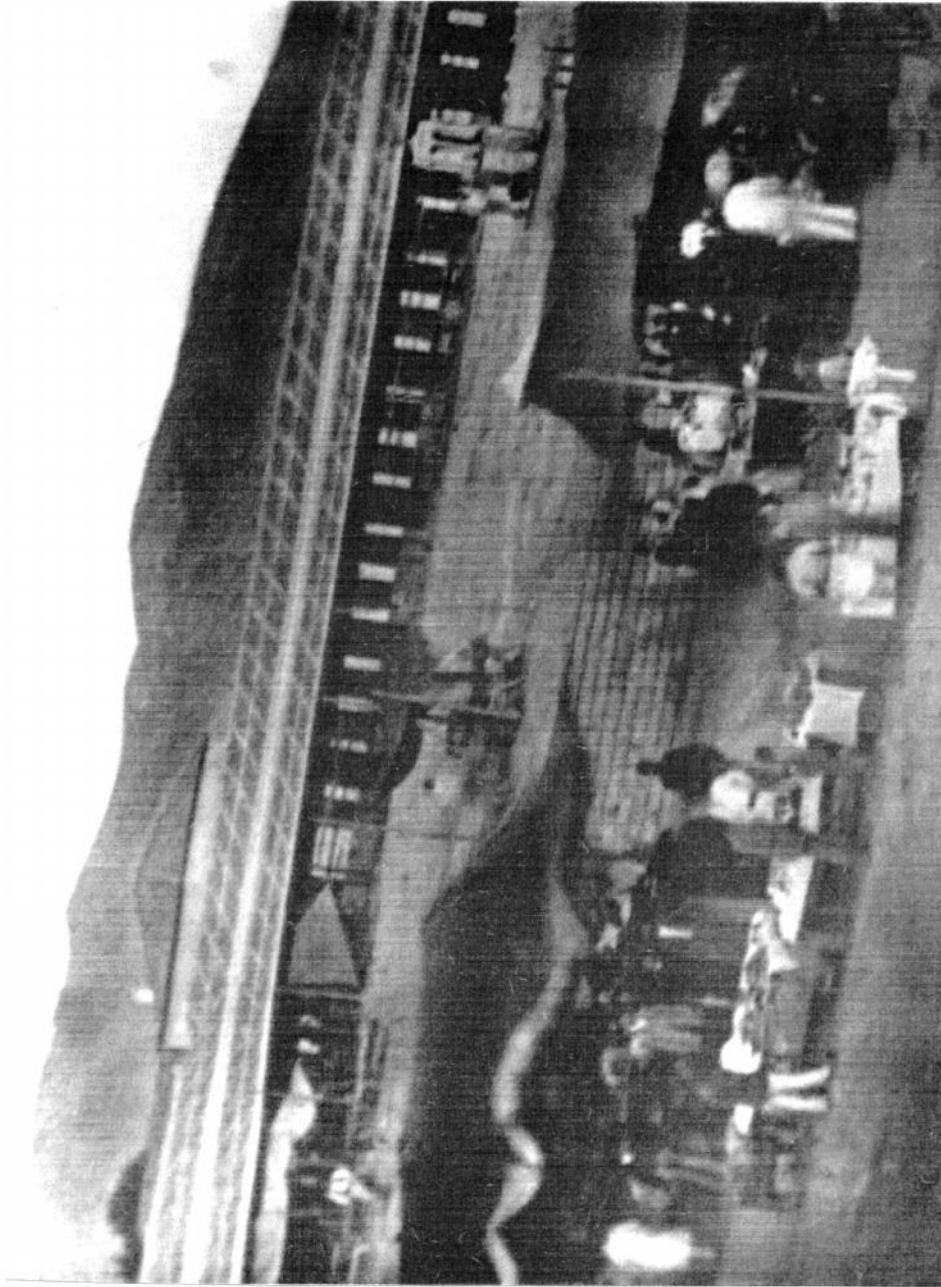

ΥΠΟΜΝΗΜΑ
 1. Περιοχή Κάστρου
 2. Περιοχή Προαστίου ή Ξωκάρου
 3. Περιοχές Επεκτάσεως Σχ. Πόλεως μέχρι 1950
 4. και 5. Αναπτυχθείσες Συνοικίες κατά τον 19ο αιώνα και προγενέστερα, στο Προάστιο.

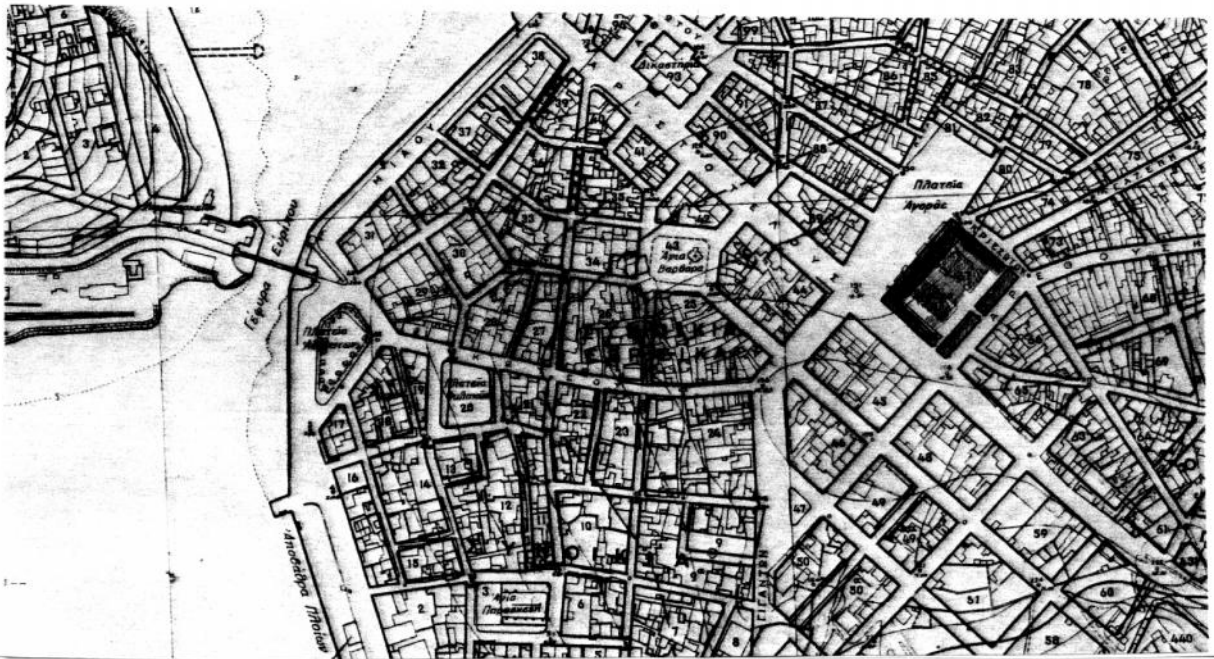
Η σημερινή Χαλκίδα και οι συνοικίες της. (πηγή Ελ.Ιωαννίδης, «1836-2000, η ιστορία του Δήμου Χαλκιδέων» Χαλκίδα 2000). Κάτω αριστερά η παλιά περιτειχισμένη περιοχή, το κάστρο με την γέφυρα του Ευρίπου (ΓΕ). Στην θέση των προμαχώνων, από τα 50-100 μέτρα πλάτους δημόσιου χώρου μόλις διεσώθησαν δύο δρόμοι η Βενιζέλου και η Φριζή/Παπαναστασίου. Η Δημοτική Αγορά (ΔΑ) διακρίνεται ακριβώς έξω από τα τείχη, στην διασταύρωση Παπαναστασίου και Βενιζέλου.

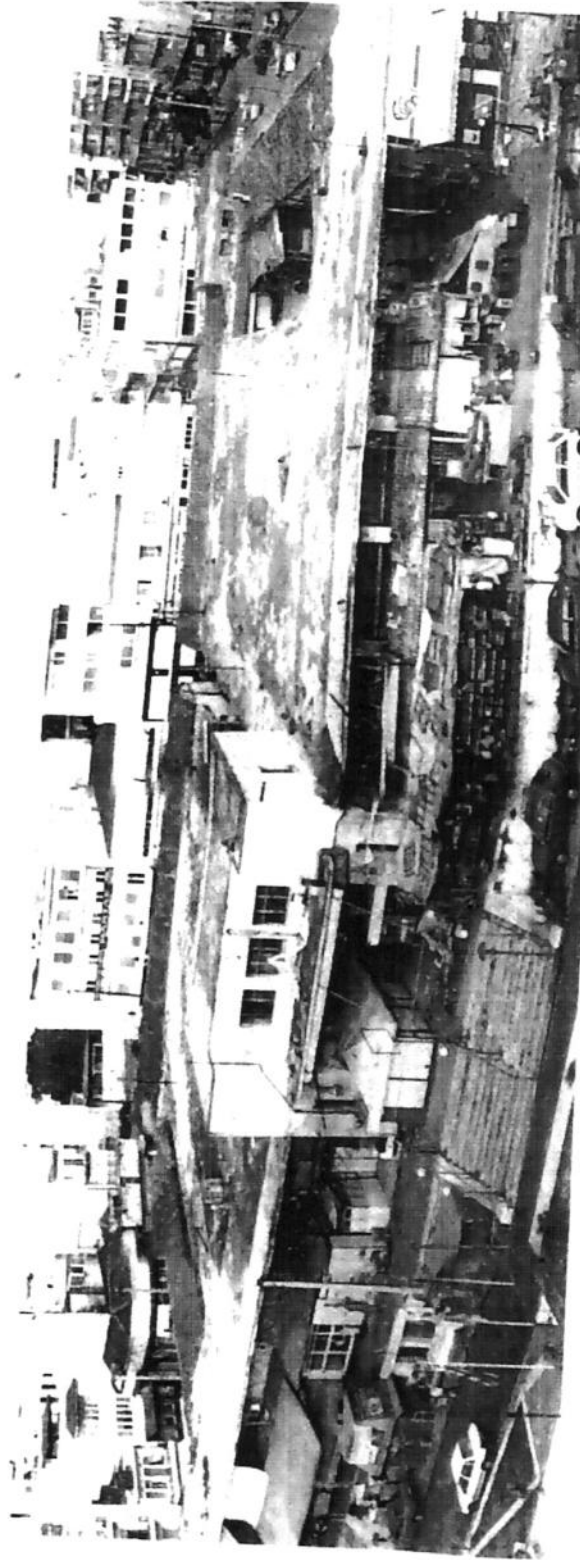
Η Χαλκίδα στις αρχές του αιώνα (κατά το βιβλίο του Ελ. Ιωαννίδη 1836-2000, η ιστορία του Δήμου Χαλκιδέων» Χαλκίδα 2002, αλλά μάλλον η αεροφωτογραφία είναι μεταγενέστερη, ίσως του Μεσοπολέμου). στο βάθος διακρίνεται η Δημοτική Αγορά στην συνέχεια της οδού των Δικαστηρίων (Ελ.Βενιζέλου)

Η Δημοτική Αγορά στα πρώτα χρόνια λειτουργίας της. (Πηγή Ε.Ιωαννίδης, «1836-2000, η ιστορία του Δήμου Χαλκιδέων» Χαλκίδα 2002)

Επάνω, το ιστορικό κέντρο της Χαλκίδας περί το 1940 με εφαρμογή επ' αυτού του ισχύοντος το 1950 ρυμοτομικού σχεδίου σε χάρτη του Υπουργείου Δημοσίων Έργων, και κάτω η υφιστάμενη κατάσταση το 1959 σε χάρτη της ΕΣΥΕ. Η Δημοτική Αγορά σημειωμένη με μαύρο καταλαμβάνει το κεντρικότερο σημείο της εμπορικής ζώνης αλλά και της πόλης της Χαλκίδας. Αυτό της δίνει πολύ μεγάλες δυνατότητες αποκατάστασης της μορφής και της λειτουργίας της, αλλά και «επενδυτικές δυνατότητες» οι οποίες όμως θα είναι επωφελείς σε 1-2 επιχειρηματίες (χρηματοδοτές και κατασκευαστές) οι οποίοι θα καταστρέψουν δι' ίδιον όφελος ό,τι έχει απομείνει από την ιστορική πόλη της Χαλκίδας, αφαιρώντας της την δυνατότητα της εμπορικής ανάπτυξης του κέντρου της αλλά και της αναμόρφωσης σε ανθρώπινα μέτρα της περιοχής, και φυσικά και της διατήρησης της ιστορικής εικόνας της πόλης

Σημερινή άποψη της Δημοτικής Αγοράς (πηγή: εφημερίδα Ευβοϊόραμα, φ.46/Μάιος 2005)

Περιμετρικές όψεις της Δημοτικής Αγοράς με τα κτήρια του 1895. Διακρίνονται στο βάθος τα ογκώδη κτήρια των πολυκατοικιών

Η όψη της επί της Νεοφύτου με τα κτήρια του 1930. σε μια σωστή αποκατάσταση θα όφειλαν να απομακρυνθούν τα οχήματα και να πεζοδρομηθεί η περιοχή ενοποιούμενη με την πλατεία

Η όψη επί της οδού Νεοφύτου, κτήριο του 1935 με καταστήματα σε λειτουργία. Σε μια καλή λειτουργία θα απομακρύνονται τα αχρησιμοποίητα καφάσια, και σε μια σωστή αποκατάσταση θα σχεδιαστεί άλλος φωτισμός, και φυσικά θα έχουν αποκατασταθεί οι όψεις και το εσωτερικό των καταστημάτων.

Ο εσωτερικός χώρος της Αγοράς σήμερα με κλειστά και εγκαταλειμμένα καταστήματα, με υποστυλώσεις των πλακών με κοινή άσφαλτο στο δάπεδο. Σε αντίστοιχα ευρωπαϊκά παραδείγματα το δάπεδο είναι στρωμένο με κυβόλιθους από γρανίτη ή ειδικής αντοχής κεραμικά, ή λίθινες πλάκες ικανού πάχους λόγω της έντονης κυκλοφορίας πεζών αλλά και φορτίων.

Κακή τοποθέτηση ηλεκτρικών καλωδίων, προφανώς μεταγενέστερη. Παλιά πινακίδα καταστήματος που πρέπει να διατηρηθεί. Πολύ αξιόλογες σιδεριές από βαρεία κατασκευή του μεσοπολέμου σε άριστη κατάσταση.

Φωτισμός του Μεσοπολέμου, που επίσης πρέπει να διατηρηθεί. Φθορές στην πλάκα του σκυροδέματος που χρειάζονται άμεση επισκευή

Σημαντικές φθορές στις κατασκευές του Μεσοπολέμου στις πλάκες από οπλισμένο σκυρόδεμα. Παρ' όλα αυτά, οφείλει κανείς να σημειώσει την άριστη ποιότητα του σιδήρου του οπλισμού ο οποίος παρά την απογύμνωσή του δεν έχει καταστραφεί

Όψη παλαιού κατεστραμμένου από πυρκαγιά τμήματος επί της οδού Κριεζώτου, όπου όμως διασώζονται τα μορφολογικά και κατασκευαστικά στοιχεία των κατεστραμμένων τμημάτων (κουφωμάτων, γείσων κλπ) τα οποία μπορούν απλά να αποκατασταθούν άμεσα. Πρόσθετος τοίχος από οπτοπλινθοδομή, ο οποίος πρέπει να καθαριστεί και να αποκατασταθεί η όψη.

Εσωτερικός διάδρομος, σε μερική λειτουργία. Εμφανή τα αποτελέσματα της κακής έως ανύπαρκτης συντήρησης, πρόσθετα στοιχεία στεγάστρων, λαμαρίνες, πλαστικά, υφάσματα, στηρίξεις φθαμένων πλακών και στεγάστρων κλπ. Όλα αναστρέψιμα και υποκείμενα σε αποκατάσταση χωρίς προβλήματα.

Ομοια ως άνω. Καφενείο που θα μπορούσε να αποτελέσει πυρήνα ζωντανίας της Αγοράς, όπως συμβαίνει σε όλες τις αγορές των πόλεων (πρβλ. Αθήνα, Χανιά, κλπ)

Εσωτερικός διάδρομος με απαράδεκτη χρήση στάθμευσης οχημάτων. Στο βάθος το κτήριο του Μεσοπολέμου με εμφανή τα μορφολογικά στοιχεία του Μοντέρνου Κινήματος

Φθορές γείσων κτηρίων του 1893, νεώτερες προσθήκες ηλεκτρικών μονωτήρων. Όλα αναστρέψιμα.

Κλειστά εγκαταλειμμένα καταστήματα στις περιβάλλουσες οδούς. Παρεμβάσεις με μεταλλικά κουφώματα και στέγαστρο από οπλισμένο σκυρόδεμα που όμως είναι αναστρέψιμα.

Παλιό μεταλλικό στέγαστρο, παλαιές επιγραφές, που πρέπει να διατηρηθούν. Προσθήκες μεταλλικών ανοιγμάτων, που πρέπει να αντικατασταθούν στην παλιά τους μορφή.

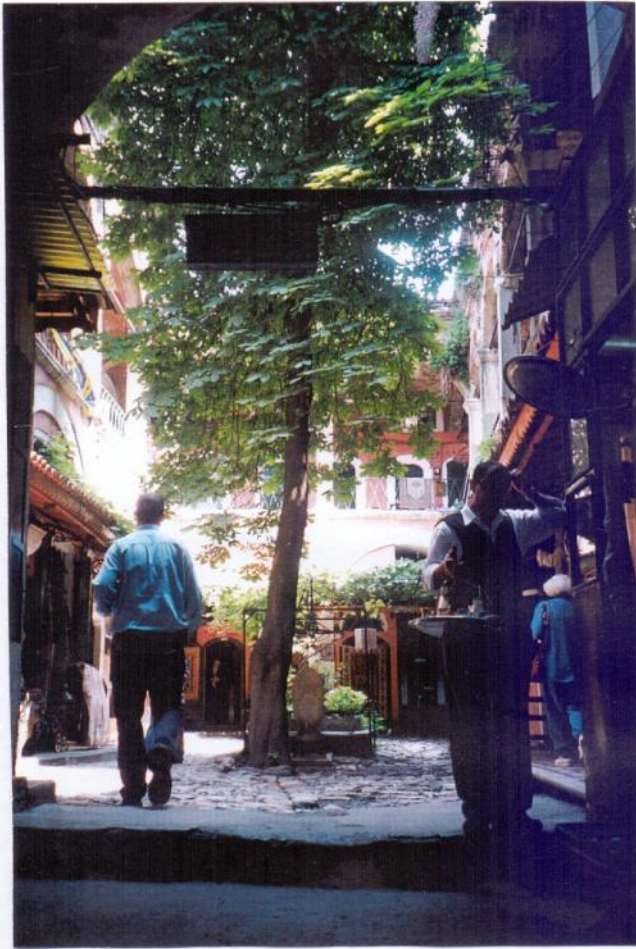
Παρεμβάσεις στην όψη στις περιβάλλουσες οδούς. Πινακίδες, επιγραφές, διαφημιστικά, προσθήκες από οπλισμένο σκυρόδεμα κ.α. που πρέπει να αποκατασταθούν στην παλιά τους μορφή. Προφανώς θα απομακρυνθούν και τα σταθμευμένα οχήματα με πεζοδρόμηση της οδού.

Η σημερινή εικόνα της Πλατείας Αγοράς. Γυμνή από βλάστηση, ακαλαίσθητη «σύνθεση» όγκων από μπετόν και απαστράπτουσες στον ήλιο πλακοστρώσεις οι οποίες αποδιώχνουν τους περπατητές, κλείσιμο του ορίζοντα από «αθηναϊκές πολυκατοικίες»

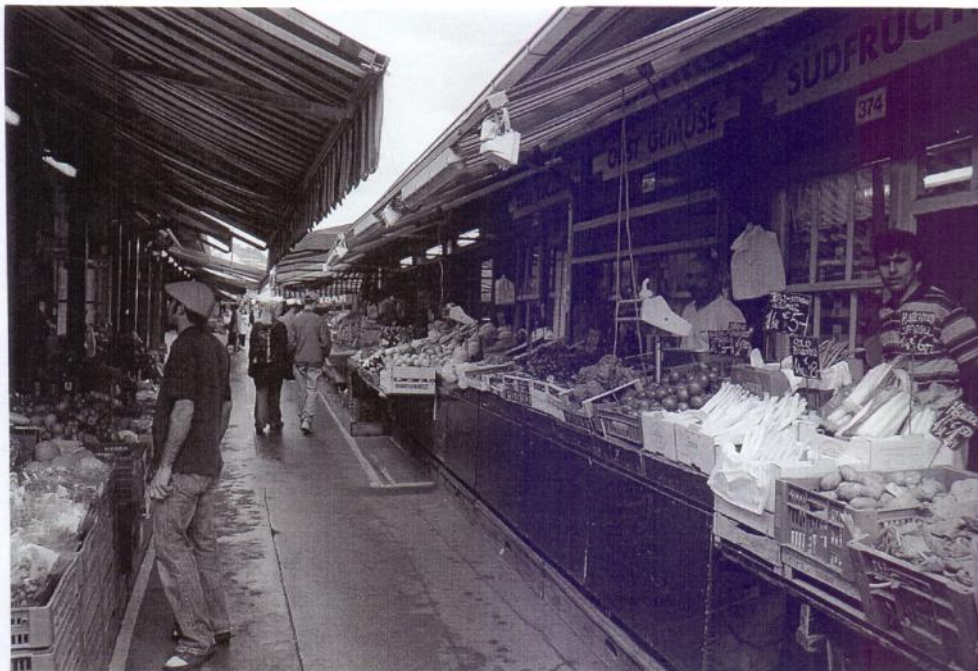

Απαράδεκτη κατασκευή στην υπάρχουσα ακόμη παραδοσιακή όψη της Πλατείας Αγοράς (Οδός Παπαναστασίου).

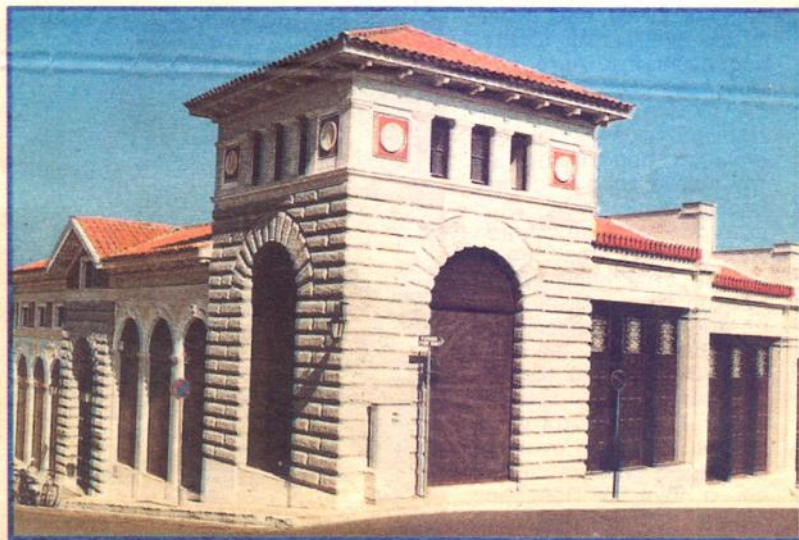
Μικρή αυλή (σε παλιό Χάνι) με καταστήματα πολυτελείας και βιοτεχνίες κοσμημάτων στο Καπαλί Τσαρσί στην Κωνσταντινούπολη.

Τμήμα οπωροκηπευτικών της Naschmarkt στην Βιέννη (πηγή: Vienna, των Tina και Horst Herzig, Wien 2003

Αγορά στο Σκούταρι, επίσης μονόροφο συγκρότημα με εσωτερικούς διαδρόμους, τυπική μορφή συνοικιακών αγορών ή αγορών μικρών πόλεων όπως της Χαλκίδας.

Η παλιά Δημοτική Αγορά του Αιγίου, έργο του αρχιτέκτονα Ερνέστου Τσίλλερ, που αναστηλώθηκε και λειτουργεί ως Αρχαιολογικό Μουσείο της πόλης αλλά και σαν Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου

Δημοτική Αγορά Αιγίου, έργο του Ερνέστου Τσίλλερ

Αποκατάσταση μίας από τις τυπικές δημοτικές αγορές που υπήρχαν σε κάθε ελληνική πόλη στον 19^ο-αρχές 20^ο αιώνα. Η χρήση της θα μπορούσε και να παραμείνη ως Δημοτική Αγορά εμπλουτισμένη και με λειτουργίες πνευματικού κέντρου και άλλων εκδηλώσεων. (πηγή: «επτά μέρες μαζί, «Ρ» 21.8.2005)

Σύγχρονο κτήριο στο ιστορικό κέντρο της Πράγας. Ανάλογο έχει δυστυχώς κτιστεί και στο ιστορικό κέντρο της Βιέννης, απέναντι ακριβώς από τον καθεδρικό ναό του Αγίου Στεφάνου , και ο κατάλογος είναι μεγάλος, Παρίσι, Λονδίνο, Βερολίνο...Αραγε κάτι ανάλογο ονειρεύονται οι χαλκιδείς και ο ΣΑΔΑΣ Ευβοίας στην θέση της Δημοτικής Αγοράς;

(πηγή: περιοδικό «Ταξιδεύω» της Κυριακάτικης Ελευθεροτυπίας, Φεβρ. 2004).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

**δημόσια έγγραφα και
δημοσιεύματα του τοπικού τύπου**

- **έγγραφο Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Ευβοίας 17.5.2005**
- **ρεπορτάζ σχετικά με την Δημοτική Αγορά, «Ευβοιόραμα», Μάϊος 2005**
- **άρθρο Γ.Κάρκαλη «ώρες ευθύνης» στο «Ευβοιόραμα», Μάϊος 2005**
- **αναδημοσίευση της Εκθεσης της 1^{ης} Εφορίας Μνημείων στο «Πανευβοϊκόν Βήμα» 9.6.05**
- **ρεπορτάζ σχετικά με την Δημοτική Αγορά στην «Ελευθεροτυπία» της 12^{ης} Ιουνίου 2005**

FROM :

FAX NO. : 2221082309

31 May, 2005 12:28PM P1

συλλογός διπλωματούχων αρχιτεκτονών μηχανικών ευβοίας
χαλκίδα

χαλκίδα, 17-5-05

Αφ. Πρωτ. 68F

Κύριε Δήμαρχε

Σε συνέχεια της επιστολής σας προκειμένου να εκφράσουμε την άποψή μας σχετικά με την κατεδάφιση ή μη της Δημοτικής Αγοράς Χαλκίδας σας γνωρίζουμε ότι από Αρχιτεκτονικής άποψης τα κτίρια δεν παρουσιάζουν ενδιαφέρον προκειμένου να αξιολογηθεί αναπαλαίωση και διατήρησή τους.

Όσον αφορά τα ιστορικά στοιχεία, αυτά για πολλούς συμπολίτες μας μπορεί να είναι ζωντανά στις μνήμες τους, πλην όμως η απαξίωση της χρήσης επί σειρά ετών, για τις νεώτερες γενιές δεν αποσιωλεί ομνείο αναφοράς.

Εκτιμώντας τα ανωτέρω η άποψη του Δ. Σ. του Συλλόγου είναι ότι τα κτίρια πρέπει να κατεδαφιστούν πλην όμως με ιδιαίτερη φροντίδα και μέσα από Πανελλήνιο Αρχιτεκτονικό Διαγωνισμό θα πρέπει να βγει μια συνολική πρόταση, όσον αφορά την εκμετάλλευση και την αναγκαιότητα του χώρου (Χρήσεις, Συντελεστή Δόμησης, Συντελεστή Όγκου) σε συνδυασμό με την Πλατεία Αγοράς, Parking.

Ο Πρόεδρος

Κακκάρης Γρηγόρης

Για το Δ.Σ.

Ο Γεν. Γραμματέας

Γσαρούχας Δημήτρης

Δημοτική Αγορά

Επιβεβαιώθηκε το αποκλειστικό δημοσίευμα της εφημερίδας μας στο τεύχος Απριλίου σχετικά με τις νέες εξελίξεις που διαφαίνονταν ως προς το θέμα της κατεδάφισης της δημοτικής αγοράς, που είχε οριστεί για τις 10 Μαΐου. Η κατεδάφιση δεν έγινε παρά τις κατηγορηματικές δηλώσεις της δημοτικής πλειοψηφίας για την ανυποχώρητη στάση τους όσον αφορά στο χρονοδιάγραμμα που είχαν θέσει.

Όπως υποστήριζαν το ορόσημο της 10ης Μαΐου είχε προκύψει ύστερα από διαβουλεύ-

σεις μινών με τους ενεργούς εννοικιαστές, καθώς, μάλιστα, είχε γίνει δεκτό το αίτημά τους να μη συμμετέσουν οι εργασίες με τις ημέρες των εορτών του Πάσχα.

Ο Δήμαρχος κ. Αναγνωστάκης ήταν ανέκδοτος σχετικά με την υλοποίηση της προεκλογικής τους δέσμευσης για την κατεδάφιση της δημοτικής αγοράς και είχε εξαρτήσει απορρίψει τις όποιες προτάσεις για αναπαλαίωση τουλάχιστον όσων τμημάτων ενδεχομένως να παρουσιάζουν αρχιτεκτονικό και ιστορικό ενδιαφέρον. Παράλληλα, απαιτούσε στην κριτική που

του ασκούσαν όσοι εξέφραζαν αντίθετη άποψη, αποδίδοντας τις κινήσεις τους στην αντιπολιτευτική διάθεση μερίδας πολιτών.

Πέρα όμως, από τις όποιες πολιτικές σκοπιμότητες μπορεί να υπάρχουν στη διαχείριση του εν λόγω προβλήματος που επί δεκαετίες ταλανίζει την πόλη, υπάρχουν και οι νόμοι που κάποια στιγμή θα πρέπει να εφαρμόζονται όχι με βάση τις περιστάσεις και το κατά πόσο αυτές συμφέρουν ορισμένους, οι οποίοι τους ερμηνεύουν πολλές φορές κατά το δοκούν. Σαφώς και η εικόνα που

παρουσιάζει σήμερα η δημοτική αγορά δεν τιμά την πόλη, αλλά δεν νομίζουμε πως ευθύνονται οι πολίτες. Είναι πιστεύουμε περσιτό να πούμε πως την ευθύνη έχουν όλοι εκείνοι που ανέλαβαν στο πέρασμα των χρόνων την τύχη της πόλης, αδιαφορώντας τουλάχιστον για τα στοιχεία που πρέπει να μεριμνούν.

Γιατί τόσα χρόνια δεν ενδιαφέρθηκαν για την άσχημη εικόνα της δημοτικής αγοράς; Γιατί δεν έκαναν τους απαραίτητους υγειονομικούς ελέγχους;

Γιατί άφησαν το χώρο να εξελιχθεί σε «ποντικώνα», όπως σήμερα τον χαρακτηρίζουν. Περιμέναμε αλήθεια να ωριμάσουν οι συνθήκες;

Το μόνο που φαίνεται να έχουν καταφέρει είναι να χωρίσουν την πόλη σε δύο στρατόπεδα, αντιμετωπίζοντας κάποιους προνομιακά και κάποιους άλλους όχι.

Η κατάσταση έφτασε σε αδιέξοδο παρά το γεγονός ότι είχε φανεί πως εννοικιαστές και δημοτική αρχή θα κατέλιγαν σε ένα πλαίσιο συμφωνίας, που θα άνοιγε το δρόμο στην κατεδάφιση.

ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΜΕΤΑ ΤΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑ

Δύο ημέρες μετά το δημοσίευμα της εφημερίδας μας για τα νέα δεδομένα που θα ανέτρεπαν το μέχρι σήμερα σκηνικό στην υπόθεση που λέγεται δημοτική αγορά, διαμορφώθηκαν νέες εξελίξεις με το έγγραφο που απέστειλε στις 28 Απριλίου προς το Δήμο Χαλκιδέων η Εφορεία Νεοτέρων Μνημείων Αττικής. Συγκεκριμένα στο έγγραφο υπογραμμίζονται τα εξής: «μετά την πληροφορία ότι επικείται η κατεδάφιση της δημοτικής αγοράς της Χαλκίδας σας γνωρίζουμε ότι πριν από οποιαδήποτε επέμβαση στο

χώρο πρέπει να ζητηθεί η έγκριση του Υπουργείου Πολιτισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.3028/2002 για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς, λόγω της ιδιαίτερης σημασίας του οικιστικού συνόλου για την τοπική ιστορία και την εξέλιξη της αρχιτεκτονικής στη Χαλκίδα καθώς και της παλαιότητας των κτισμάτων».

Ο νόμος στον οποίο γίνεται η αναφορά είναι ακριβώς ο νόμος τον οποίο είχε αποκαλύψει το ΕΥΒΟΙΟΡΑΜΑ. Ακολούθησαν συσκέψεις και συναντήσεις προκειμέ-

νου να εκτιμηθεί η νέα κατάσταση.

Η πρόταση που κατέθεσε ο πρόεδρος του Επιμελητηρίου με επιστολή του προς τον Δήμαρχο, να δοθεί χρονικό περιθώριο να απαντήσει το Υπουργείο σχετικά με το αν είναι ή όχι διατηρητέ η δημοτική αγορά και αναλόγως να πράξουν απορριφθίκε.

Μία ημέρα όμως πριν από την ημερομηνία της κατεδάφισης νέα εντολή από την Εφορεία Νεοτέρων Μνημείων Αττικής μπλόκαρε τη διαδικασία. Μάλιστα είχε προηγηθεί η επίσκεψη στο χώρο κλιμακίου της αρμόδιας Επιτρο-

πής για να συνταχθεί έκθεση αυτοψίας.

Η εντολή για τη διακοπή των εργασιών μέχρι να συνεδριάσει το Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων με θέμα τη δημοτική αγορά προκειμένου να εξεταστούν τα νέα κριτήρια που θέτει ο νόμος του 2002, εμπόδισε τη δημοτική αρχή να προχωρήσει στην κατεδάφιση στις 10 Μαΐου.

Αν, τώρα, η αγορά κριθεί διατηρητέ το σίγουρο είναι πως ένας βασικός στόχος της παράταξης Χαλκίδα-Όραμα-Δημοκρατία δεν θα έχει επιτευχθεί, με ζημιωμένους για ακόμα

μία φορά τους πολίτες. Από την άλλη πλευρά θα πρέπει να σημειώσουμε πως η Ομάδα Πρωτοβουλίας Πολιτών που ασχολήθηκε με το θέμα εκφράζοντας την αντίθεσή της στα σχέδια για την κατεδάφιση της δημοτικής αγοράς, έχει δηλώσει πως θα προβεί στις δέουσες ενέργειες προς το υπουργείο Πολιτισμού, ώστε η αγορά να κριθεί διατηρητέ, καθώς και για να εξευρεθεί κονδύλι για την αναπαλαίωσή της.

Η ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ Δ/ΝΤΡΙΑΣ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΑΝΑΧΩΜΑ ΣΤΑ ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΣ ΤΗΣ

Να χαρακτηριστεί ολόκληρη η Αγορά «Νεώτερο Μνημείο»

• ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΠΡΟΪΟΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΥ ΔΙΑΓΝΩΣΙΜΟΥ ΤΟΥ 19ου ΔΙΩΝΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΕΙ ΑΝΑΛΛΟΙΩΤΗ ΤΗΝ ΚΤΙΡΙΑΚΗ ΔΟΜΗ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΟΥ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟΥ.-

• Ανατρέπονται οι πρόχειροι σχεδιασμοί του Δήμου, ενώ μένει έκθετος ο δήμαρχος για τη σπουδή του να βάλει σ' αυτήν μπουλντόζες και, μάλιστα, σε ρητή ημερομηνία, αγνοώντας την ιστορικότητα της Αγοράς και πετώντας στον δρόμο τους ενοικιαστές της...

ΤΟΝ χαρακτήρισμά του συνόλου του κτιριακού συγκροτήματος της Δημοτικής Αγοράς Χαλκίδας ως «νεώτερο μνημείο» προτείνει η διευθύντρια της Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων Αττικής, αρχιτέκτων μηχανικός Αθηνά Χριστοφίδου, με εισήγηση της προς την Διεύθυνση Νεωτέρων και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού.

Στην τετρασελιδή έκθεσή της, που κοινοποιήθηκε στο Δήμο Χαλκιδέων και στην Ομάδα Πρωτοβουλίας Πολιτών, η Αθηνά Χριστοφίδου τονίζει μεταξύ άλλων, και τα εξής:

«Η Δημοτική Αγορά Χαλκίδας είναι προϊόν αρχιτεκτονικού σχεδιασμού. Περιλαμβάνει ένα σύνολο Αγοράς του τέλους του 19ου αιώνα, το οποίο παρά τις μορφολογικές αλλαγές και την εγκατάλειψη διατηρεί αναλλοίωτη την κτιριακή δομή, καθώς και μία Αγορά της περιόδου του Μεσοπολέμου.

«Η νεώτερη αυτή Αγορά, με το μνημειακό χαρακτήρα κεντρικό διάφορο τμήμα της, αποτελεί ενδιαφέρουσα αρχιτεκτονική δημιουργία της Μεσοπολεμικής περιόδου επώνυμης αρχιτεκτονικής, η οποία εντάσσεται με πλήρη αρμονία στο παλαιότερο τμήμα της.

«Τα στοιχεία αυτά, καταλήγει η Αθηνά Χριστοφίδου, τεκμηριώνουν την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική, πολεοδομική, κοινωνική και ιστορική σημασία της Αγοράς, που προδιαγράφει ο Νόμος 3.028/2002 «για την προστασία των αρχαιοτήτων και της εν γένει, πολιτιστικής μας κληρονομιάς».

Το κείμενο της εκθέσεως της χαρακτηρισμού ως Νεώτερου Μνημείου της Δημοτικής Αγοράς Χαλκίδας.

«ΘΕΜΑ: Επισυνέταξη του χαρακτηρισμού ως Νεώτερου Μνημείου της Δημοτικής Αγοράς Χαλκίδας. «Σας διαβιβάζουμε τον φάκελο του θέματος που αφορά στην επισυνέταξη του χαρακτηρισμού της Δημοτικής Αγοράς της Χαλκίδας ως μνημείου, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3028/2002 και σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα για το θέμα.

«Με αφορμή αίτημα της Ομάδας Πρωτοβουλίας Πολιτών για την κήρυξη της Δημοτικής Αγοράς ως μνημείου και την αποτροπή της κατεδάφισης της από τον Δήμο Χαλκιδέων, η Υπηρεσία μας, με το με αριθμ. πρωτ. 1.316/26.4.2005 έγγραφο της, ενημέρωσε τον Δήμο ότι πριν από οποιαδήποτε επέμβαση στο χώρο, πρέπει να ζητηθεί η έγκριση του Υπουργείου Πολιτισμού, σύμφωνα με τον Ν. 3028/2002 «Για την προστασία του Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς», λόγω της σημασίας του κτιριακού συνόλου για την τοπική ιστορία και την εξέλιξη της αρχιτεκτονικής στη Χαλκίδα και της παλαιότητας των κτιρίων της (άρθρο 6 παρ. 10 του Ν.

3028/2002). «Με το αριθμ. πρωτ. 13416/4.5.2005 έγγραφο της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου Χαλκιδέων, τέθηκε υπόψη της Υπηρεσίας μας ότι με την αριθμ. Πρωτ. ΥΠΠΟ/ΔΙ-ΛΑΠΓ/664/15075/29.3.1990 Υπουργική Απόφαση δεν είχε χαρακτηριστεί ως κτίριο που χρειάζεται ειδική κρατική προστασία, σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 1469/50 η Δημοτική Αγορά Χαλκίδας, μετά από την κατά πλειοψηφία γνωμοδότηση του ΚΣΝΜ.

«Επίσης, με το αριθμ. πρωτ. 13788/9.5.2005 έγγραφο της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου Χαλκιδέων, μας διαβιβάστηκε η με αρ. 8998/17.8.04 1η/2005 Έκθεση Τριμελούς Επιτροπής Επικινδύνων Ετοιμόρροπων Οικοδομών, σύμφωνα με την οποία «όλοι οι πρόβολοι του τμήματος που είναι από οπλισμένο σκυρόδεμα, καθώς και τμήμα του κτιρίου επί της Αρεθούσης 15, είναι επικινδύνως ετοιμόρροπα», ενημερώνοντας μας ότι θα προχωρούσαν σε άμεση ε-φαρμογή της.

«Με το αριθμ. πρωτ. 1018/23.61-β/6.5.2005 έγγραφο του Αστυνομικού Τμήματος Χαλκίδας και με αφορμή σχετικό έγγραφο του Δήμου οι προγραμματίστηκε να αρχισι τις εργασίες κατεδάφισης της Δημοτικής Αγοράς στις 10.5.2005, ερωτήθηκε η Υπηρεσία μας, αν έχει δοθεί έγκριση για οποιαδήποτε επέμβαση στο χώρο, σύμφωνα με τον Ν. 3028/2002.

«Στις 6.5.2005, μετά και από συνεννόηση με τον Δήμο Χαλκιδέων, κλιμάκιο της Υπηρεσίας μας μετέβη για αυτοψία στο χώρο της Δημοτικής Αγοράς Χαλκίδας. «Μετά την αυτοψία, με το αριθμ. πρωτ. 1426/9.5.2005 και 1428/9.5.2005 έγγραφο μας, ενημερωθήκαμε αντίστοιχα το Αστυνομικό Τμήμα Χαλκίδας και ο Δήμος Χαλκιδέων, ότι ο ισχύων Νόμος 3.028/2002, απ' ενός θέτει νέα κριτήρια και επεκτείνει την προστασία και σε άλλες κατηγορίες νεωτέρων μνημείων, αφετέρου απαιτεί γνωμοδότηση ΚΣΝΜ για την κατεδάφιση κτιρίων παλαιότερων των 100 τελευταίων ετών.

«Παράλληλα, ζητήθηκε από τον Δήμο να μην προχωρήσει στη εκτέλεση της με αρ. 8998/17.8.04/1ης/2005 Έκθεσης Τριμελούς Επι-τροπής Επικινδύνων Ετοιμόρροπων Οικοδομών, αλλά να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας για την προστασία του κοινού. «Στις 16.5.2005, έγινε νέα αυτοψία στο χώρο, μετά από προφορική επικοινωνία με τον Δήμο.

«Η παλιά Αγορά, κατασκευής 1885, αποτελείται από τέσσερα κτίρια και αναπτύσσεται σε σχήμα Π, στα όρια του τετραγώνου προς τις οδούς Αρεθούσης και Κριεζώτου και την λεωφόρο Ελευθερίου Βενιζέλου. Η νεώτερη Αγορά, κατασκευής 1931, έχει πρόσοψη σε όλο το εύρος του τετραγώνου προς την οδό Νεοφύτου και

Περιγραφή του Σχεδιασμού της Δημοτικής Αγοράς Χαλκίδας

«Το συγκρότημα των κτιρίων της Δημοτικής Αγοράς αποτελεί αυτοτελές οικοδομικό τετράγωνο στο Εμπορικό Κέντρο της Χαλκίδας, το οποίο οριοθετείται από

Διατηρητέα ολόκληρη η Δημοτική Αγορά;

την λεωφόρο Ελευθερίου Βενιζέλου και τις οδούς Αρεθούσης, Κριεζώτου και Νεοφύτου, προς την Πλατεία της Εβδομοαυλαίας Αγοράς.

«Η απόφαση για την ανέγερση της Δημοτικής Αγοράς πάρθηκε στα 1883 επί δημάρχου Ηρακλή Γαζέτη, ο οποίος στη δεύτερη θητεία του, 1883-1887, τελείωσε και την κατασκευή των Δημοτικών καταστημάτων της Αγοράς, με δάνειο από την Εθνική Τράπεζα, που εγκρίθηκε στις 6.10.1884. Οι εργασίες πρέπει να ξεκίνησαν στα 1885.

«Στις 21.4.1902 διοργανώθηκε με επιτυχία Πανελλήνια Έκθεση Γυναικείας Βιοτεχνίας στα καταστήματα των κρεπωλαίων της Αγοράς.

«Την περίοδο 1929-1934, επί δημάρχου Ν. Βασιλείου, ανατέθηκε στον αρχιτέκτονα μηχανικό Σόλωνά Κυδωνιάτη η εκπόνηση μελέτης στεγασμένης Αγοράς για να συγκεντρωθούν εκεί τα κρεπωλαία και τα οπωροπωλαία. Τον Φεβρουάριο του 1931 ανατέθηκε η κατασκευή στον πολιτικό μηχανικό και πρώην στρατιωτικό Πτολ. Σαρηγιάννη η επίβλεψη στον μηχανικό Βυριάτη. Τον

Μάρτιο του 1933 άρχισε η ενοίκιαση των μαγαζιών της νέας Αγοράς.

«Σήμερα, το συγκρότημα της Δημοτικής Αγοράς περιλαμβάνει την Αγορά του τέλους του 19ου αιώνα και την Αγορά της περιόδου του Μεσοπολέμου.

«Η παλιά Αγορά, κατασκευής 1885, αποτελείται από τέσσερα κτίρια και αναπτύσσεται σε σχήμα Π, στα όρια του τετραγώνου προς τις οδούς Αρεθούσης και Κριεζώτου και την λεωφόρο Ελευθερίου Βενιζέλου. Η νεώτερη Αγορά, κατασκευής 1931, έχει πρόσοψη σε όλο το εύρος του τετραγώνου προς την οδό Νεοφύτου και

εισέρχεται με δύο σκέλη στο εσωτερικό χώρο της Αγοράς. Η Αγορά έχει τρεις εισόδους επί της οδού Νεοφύτου και από μία είσοδο στις άλλες οδούς. Εσωτερικά κτίρια - διαδρομικοί εξυπηρετούν την κίνηση εντός της Αγοράς.

«Τα κτίρια της πρώτης φάσης κατασκευής είναι ισόγεια, ορθογώνια σχήματος. Χαρακτηρίζονται με ξύλινη κεραμοσκεπή στέγη με αετωματική απόληξη προς τους εσωτερικούς διαδρόμους της Αγοράς, διακοσμητική κορνίζα κάτω από το γείσο της στέγης, ρυθμική διάταξη των ανοιγμάτων και στέγαστρα με σιδερένια στηρίγματα, από τα οποία απομακρύνονται ελάχιστα. Κατά μήκος των όψεων προς τους εσωτερικούς διαδρόμους της Αγοράς σώζονται οι θήκες των ξύλινων δοκαριών από τα αρχικά στέγαστρα των πάγκων.

«Κάθε ένα από τα τέσσερα κτίρια περιλαμβάνει ομάδα καταστημάτων, τα οποία έχουν πρόσοψη προς την αντίστοιχη οδό. Στο κτίριο προς την Λεωφόρο Βενιζέλου τα καταστήματα είναι διαμετρικά. Σε αυτό της οδού Κριεζώτου ορισμένα έχουν ξύλινα πατάρι. Κατά μήκος

των εσωτερικών διαδρόμων της Αγοράς βρίσκονται οι υπαίθριοι πάγκοι, προστατευμένοι από στέγαστρα.

«Μεταγενέστερες επεμβάσεις έχουν αλλοιώσει τη όψη των κτιρίων. Στην γωνία Α. Βενιζέλου και Αρεθούσης ένα κατάστημα έχει κατεδαφιστεί και έχει κτιστεί νέο ισόγειο κατάστημα.

«Η Αρχιτεκτονική του κτιρίου της εποχής του '30 χαρακτηρίζεται από τις αρχές του μοντέρνου κινήματος. Πρόκειται για κτίριο μνημειακού χαρακτήρα, με κεντρικό διάφορο τμήμα, το οποίο τοποθετείται κατά μήκος της οδού Νεοφύτου προς την Πλατεία της Αγοράς. Τρεις επιπέδινες σκάλες οδηγούν στο επίπεδο της Αγοράς, στο εσωτερικό της οποίας εισέρχεται κανείς από τρεις εισόδους.

«Το εσωτερικό κτίρια είναι ισόγεια. Καθένα από αυτά στεγάζεται μία ομάδα καταστημάτων με πατάρι. Η όψη των καταστημάτων διαμορφώνεται από μεγάλο μεταλλικό κοψύμμα. Σε ορισμένα διατηρείται η αρχική σιδερένια, κυρίως στους φεγγίτες. Λιτές γραμμές, καθαρές φόρμες, οπλά ορθογώνια ανοίγματα, πλάκες από οπλισμένο σκυρόδεμα που εδράζονται σε φέρουσα λιθοδομή και μεγάλοι πρόβολοι, αποτελούν τα χαρακτηριστικά στοιχεία της σύνθεσης.

«Για πολλά χρόνια στην Αγορά δεν έχουν γίνει επισκευές. Αντίθετα, η πρόθεση της Δημοτικής Αρχής για κατεδάφιση της είχε σαν αποτέλεσμα την εγκατάλειψη της.

«Το τμήμα της Δημοτικής Αγοράς, το οποίο είναι κατασκευασμένο από οπλισμένο σκυρόδεμα, παρουσιάζει εκτεταμένες οξειδώσεις στο σιδηρού οπλισμό στις πλάκες και, κυρίως, στους πρόβολους, αποκαλύψεις των επικαλυφθέντων σκυροδεμάτων, πλήρη αποδιοργάνωση της μάζας του σκυροδεμάτων και των σιδηρών οπλισμών στους πρόβολους και ενανθράκωση του σκυροδεμάτων.

«Η επισκευή των πλάκων εξ οπλισμένου σκυροδέματος δεν είναι εφικτή. Σε περίπτωση χαρακτηρισμού του συνόλου της Αγοράς θα πρέπει να ανακατασκευασθούν.

«Αντιθέτως, οι φέρουσες λιθοδομές των κτιρίων αυτών δεν παρουσιάζουν επισκευασίμες βλάβες. Όσον αφορά στο τμήμα, το οποίο είναι κατασκευασμένο

με φέρουσα λιθοδομή και κεραμοσκεπή επικάλυψη, αυτό παρουσιάζει μικρές καθιζήσεις στα ζευκτά της στέγης, καθώς και αποκαλύψεις γείσων και κορνιζών.

«Διατέρας η λιθοδομή του καταστήματος με αρ. 15, στην είσοδο της Αγοράς, παρουσιάζει κάθετη ρωπή αποκάλλυψη στην γωνία λόγω πρόσκρουσης βαρέως οχήματος.

«Ένικα, η κατάσταση των κτιρίων του συγκροτήματος κρίνεται επισκοπούσιμη, ενώ υπάρχουν όλα τα αρχιτεκτονικά και μορφολογικά στοιχεία, που επιτρέπουν την ασφαλή μορφολογική αποκατάστασή τους.

«Κατόπιν αυτών και έχοντας υπόψη την ιδιαίτερη ενδιαφέρουσα αρχιτεκτονικού χαρακτήρα, καθώς και την ιστορική και πολεοδομική σημασία του συνόλου για την πόλη, πιστεύουμε ότι πρέπει να επισυνετασθεί η χαρακτηρισμός ως νεωτέρου μνημείου του κτιριακού συγκροτήματος της Δημοτικής Αγοράς Χαλκίδας.

«Αν και το 1990, σε εκτέλεση του Ν. 1469/50 και μετά από κατά πλειοψηφία γνωμοδότηση του ΚΣΝΜ, είχε αποφασισθεί ο μη χαρακτηρισμός των κτιρίων (ΥΠΠΟ/ΔΙ-ΛΑΠΓ/664/15075/29.3.1990), το θέμα θα πρέπει να επισυνετασθεί διότι:

α) ΕΚΤΟΤΕ έχουν παρέλθει δεκαπέντε έτη και έχει τεθεί σε ισχύ ο Ν. 3028/2002, ο οποίος θέτει νέα κριτήρια και επεκτείνει την προστασία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς και σε άλλες κατηγορίες νεωτέρων κτιρίων.

β) Το παλαιότερο τμήμα του συνόλου είναι προγενέστερο των 100 ετών.

«Τελειώνοντας θα θέλαμε να επιστημονήσουμε ότι η Δημοτική Αγορά Χαλκίδας είναι προϊόν αρχιτεκτονικού σχεδιασμού. Περιλαμβάνει ένα σύνολο Αγοράς του τέλους του 19ου αιώνα, το οποίο, παρά τις μορφολογικές αλλαγές και την εγκατάλειψη, διατηρεί αναλλοίωτη την κτιριακή δομή, καθώς και Μεσοπολέμου.

«Η νεώτερη αυτή Αγορά, με το μνημειακό χαρακτήρα κεντρικό διάφορο τμήμα, αποτελεί ενδιαφέρουσα αρχιτεκτονική δημιουργία της Μεσοπολεμικής περιόδου επώνυμης αρχιτεκτονικής, η οποία, εντάσσεται με πλήρη αρμονία στο παλαιότερο τμήμα της.

«Τα παραπάνω, κατά την άποψή μας, τεκμηριώνουν την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική, πολεοδομική, κοινωνική και ιστορική σημασία, που προδιαγράφει ο Νόμος 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και της εν γένει Πολιτιστικής Κληρονομιάς».

Αθήνα, 18.5.2005 Η Διευθύντρια της Εφορείας ΑΘΗΝΑ ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΟΥ Αρχιτέκτων Μηχανικός»

του ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΡΚΑΛΗ

Ώρες ευθύνης

Η «ΧΑΜΕΝΗ ΤΙΜΗ» ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Η παλιά δημοτική αγορά της Χαλκίδας που κατασκευάστηκε το 1883

Ο κειρισμός του θέματος της δημοτικής Αγοράς της Χαλκίδας αναδεικνύει για άλλη μια φορά ότι η δημοτική αρχή, είναι μια δημοτική αρχή που με τον τρόπο που χειρίζεται αυτό το σημαντικό ζήτημα, δείχνει ότι στερείται ιστορικής και κοινωνικής ευαισθησίας, και κάνει το μέγα

οποιο εμφανίζεται «ανήικνη» να προβλέψει τις συνέπειες όλων αυτών των ενεργειών και χειρισμών, και δεν εμφανίζεται να έχει ένα όραμα για την πόλη, που βάσει ενός προγραμματισμού θα μπορούσε όχι μόνο να αλλάξει την εμφάνισή της, αλλά θα δημιουργήσει την κατάλληλη υποδομή ώστε να λύσει

τική που ακολουθεί, και έχουν την δύναμη να αντιδράσουν σε αυτό το «έγκλημα» που πάει να συντελεσθεί. Αντί γι' αυτούς «παραιλώτριες» βλέπει πολιτικούς «δακτυλούς», μικροκομματικές συμφέροντα και προσωπικές επιδιώξεις. Φαίνεται όμως ότι καθημερινά

Μια από τις πιο παλιές φωτογραφικές συνθέσεις της Χαλκίδας, από τον Καράφιτση. Καρι ποστιά. Φωτογράφος Μάριος Χαλκίδα (1880 περίπου).

λόθος να αντιμετωπίσει εντελώς ανεξάρτητα χωρίς να συνδέει τον συγκεκριμένο χώρο με το υπόλοιπο ιστορικό κέντρο, την παλιά πόλη και την παραλία της Χαλκίδας.

Παράλληλα αντιμετωπίζει «εχθρικά» όσους διατυπώνουν και αντιστέκονται σε αυτή την απόφαση, δεν έχει θέσει μέχρι στιγμής το συγκεκριμένο θέμα ούτε για συζήτηση, δεν έχει προκηρύξει κανένα αρχιτεκτονικό διαγωνισμό και δεν γνωρίζει κανείς τι θα έκανε αν τελικά είχε αφηρηθεί και είχε κατεδαφίσει την αγορά.

Αυτή η Δημοτική Αρχή δεν διατάσσει ακόμη να «επιθεθεί» και κατά το Υπουργείο Πολιτισμού, μια ενέργεια «επιπόλαια» που θυμίζει άλλες εποχές και στην ουσία καταλαίει κάθε κανόνα δικαίου, και καταπατά τους νόμους του κράτους.

Το χειρότερο όμως είναι ότι πρόκειται για μια δημοτική αρχή η

οιοσιστικά προβλήματα και να οδηγήσει την Χαλκίδα στο δρόμο της ανάπτυξης σε μία πόλη του τουρισμού του εμπορίου και της καλύτερης ποιότητας ζωής.

Η Δημοτική αυτή αρχή δεν δείχνει να θέλει να διασώσει το τελευταίο αυτό «κομμάτι» της παλιάς πόλης, να επανασυνδέσει με πεζοδρόμους όλους τους ιστορικούς χώρους του κέντρου και να αναδείξει ένα ξεχωριστό «πρόσωπο» που θα αποτελέσει το εφεδτήριο για την γενικότερη ανάπτυξη της πόλης. Κάτι που τα τελευταία χρόνια έγινε και γίνεται όχι μόνο στην Αθήνα αλλά και σε πολλές πόλεις της χώρας μας.

Ο Δήμαρχος δε μπορεί να πιστέψει ότι οι ενέργειες που γίνονται και αντιβιβένται στην κατεδάφιση είναι ενέργειες άλλων πολιτών οι οποίοι στο παρελθόν υπήρξαν ψηφοφόροι του και σήμερα νοιώθουν απογοητευμένοι με την πολυ-

αγά-αγά όλο και περισσότεροι πολίτες της πόλης καταλαβαίνουν ότι δεν είναι τι σωστά ενημέρωση για την ιστορικότητα της δημοτικής αγοράς, (επιπρασμένοι ίσως από την πολιτική «πλίνθη εγκεράλου» περί νοτικωγός) και ότι η κατάσταση ήταν ην αναστρέψιμη. Σήμερα πολλοί συμπολίτες μας βρίσκονται προβληματισμένοι και οργανωμένοι γιατί σε αυτήν την πόλη για άλλη μια φορά βλέπουν να επικρατεί προκεκρότητα από τους κειρισμούς της Δημοτικής Αρχής αλλά παράλληλα δεν δικαιολογούν τόσο ζαφηνική βίαιση για τόσα σημαντικά θέματα.

Καθημερινά διαπιστώνεται πόσο αλλάζει η θέση της κοινής γνώμης μετά τις τελευταίες αποκαλύψεις και ενημερώσεις που έγιναν σχετικά με το θέμα της αγοράς και πόσο είναι αυτοί που τάσσονται υπέρ της ανακαίνισης της αγοράς για το

γενικό συμφέρον αλλά και καλύτερο μέλλον της πόλης.

Έτσι και την τελευταία στιγμή θα πρέπει να υπάρξει απόφαση με δημοκρατικό τρόπο, αφού όμως εξετασθούν σε βάθος, αλλά και με σκεδασμό για το μέλλον τα συγκεκριμένα ζητήματα και όχι μόνο «αυταρκικές» ενέργειες και αποφάσεις.

Το δίλημμα στο οποίο ίσως βρισκόμαστε και πρέπει να θα αποφασίσουμε είναι: Επιδιώκουμε στο συγκεκριμένο χώρο να ορθώσουμε από τον κάρπη της πόλης την ιστορικότητα της περικού και στη θέση της να προσθέσουμε μερικές καλύτερες κομμάτι μετόν ή στην καλύτερη περίπτωση και λίγο πρόσθετο ομοιο τύπου Πάρκαγκ της αγοράς;

Η θέλουμε διατήρηση, ανακαίνιση και επιδιόρθωση του συγκεκριμένου χώρου που θα αναδειχθεί (όπως άλλωστε έχει γίνει και σε άλλα κτίρια στην πόλη όπως το Κόκκινο Σπιτι, το Δημαρχείο, τα Αρχαία του Κράτους κ. ά., τα οποία πριν ήταν επίσης νοτικωγός) και ΑΜΕΣΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ για επανένωση όλων των χώρων της παλιάς Χαλκίδας που θα μπορεί κάποιος να επισκεφθεί, να περπατήσει, να διασκεδάσει, να «μυριστεί» το παρελθόν και να πορευθεί στο μέλλον.

Μάπως μέρα από εκεί θα μπορούσε η πόλη της Χαλκίδας να ζήσει την ταυτότητα που έκανε τις τελευταίες δεκαετίες και όλοι γνωρίζουμε με ποιο τρόπο καθώς και για ποια και ποιών συμφέροντα.

Αξίζει λοιπόν να δούμε με αφορητή την κατεδάφιση της δημοτικής αγοράς πως θα περάσουμε σε μια νέα εποχή που θα αποτυπώσουμε και θα αναδείξουμε την παλιά πόλη (με τα σπιτία που δεν έχουν ακόμη πέσει, την Αγία Παρασκευή, το Τζαμί), την παραλία, το εμπορικό κομμάτι του ιστορικού κέντρου και φυσικά την Δημοτική Αγορά της Χαλκίδας που μαζί με όσα έχουν ήδη διατηρηθεί θα δημιουργήσουν στο κέντρο μια νέα Χαλκίδα που θα αναδεικνύει την παλιά ταυτότητά της!

Για κάθε λογική σκεπτόμενο πολιτή η κατεδάφιση της αγοράς θα «τραυματίσει» ην αναστρέψιμη τη φυσιογνωμία της πόλης που σημε-

ρα ειδη βρίσκεται στα όρια της αλλοίωσης, και που όλοι οι «ειδικοί επιστήμονες» έβαλαν το κεράκι τους.

Ίσως η παραπάνω πρόταση αποτελέσει επίτευχο την πραγματική αλλαγή την οποία τόσα χρόνια στα λόγια υπόσχομαι πολλές Δημοτικές Αρχές να αλλάξουν την Χαλκίδα, αλλά στην πράξη δεν μπορούν να το πραγματοποιήσουν.

Η επανένωση και πεζοδρόμηση όλων των σημαντικών χώρων της Χαλκίδας με την παράλληλη διατήρηση όλων περισσότερων κτιρίων και παλιών ιστορικών χώρων γίνεται, ίσως αποτελέσει την τελευταία ευκαιρία για μια νέα εποχή που θα σέβεται το παλιό και θα δημιουργεί σωστά το μέλλον που θα παραδώσουμε στα παιδιά μας.

Όταν παίρνεις αποφάσεις γρήγορα και μερομνημένα, χωρίς ενημέρωση αλλά με γνύμηση την «παραιπόρφωση» και μέσα σε μία πόλη δημιουργείς δύο αντίπαλα στρατεύσα, τότε σίγουρα δεν μπορείς να αισθάνομαι δικαιωμένος. Αντίθετα δημιουργείς ερωτηματικά και έτσι η πολιτική για άλλα μια φορά κάνει την τιμή της.

Επν Χαλκίδα τα τελευταία 100 χρόνια έχουμε ζήσει ανεπαρκήτα πολεοδομικά «εγκλήματα» (Ενετικό Καστρο της Γεφύρας, τα τέτα της πόλης, Παλιόρα, Αθήνα και τόσα άλλα) που κάθε φορά γνήνιουσαν στο όνομα των νοτικωγός και της ανάπτυξης, η τσούν άλλων «πρακτικών ζώων» που έχουν γεμίσει την πόλη τόσα χρόνια, και κατόρθωσαν να μετατρέψουν μία πόλη «άνεργο» σε πόλη φυλακή από μετόν ορμή.

Ας αναλογιστούμε σε ποια κατάσταση βρίσκονταν περικούς, ιστορικά κέντρα και πόλεις (όπως η Πλάκα, το Ψυχρή, τα Χανιά, το Νοούλιο, η Σαφή, η Νάουσα, η Βέροια κ. ά.) πριν μερικά χρόνια και αποτελούσαν όχι μόνο νοτικωγός υπό κατάρρευση, αλλά κέντρο περιωρίου και εγκληματικότητας, και σήμερα μετά την διατήρηση, επισκευή και ανακαίνισή τους μετατράπηκαν σε κέντρα τουρισμού, πολιτισμού, εμπορίου, διασκέδασης με υψηλό δείκτη ποιότητας ζωής σε ένα περβόλλον που θυμούνται και χαιρόνται οι παλιοί και πλάθονται οι νέοι.

Ας αναλογιστούμε επίτευχο της ευθύνης μας.!

ΕΥΒΟΙΟΡΑΜΑ

επισκομική ενημέρωση

Ιδιοκτησία: Μ.ΚΑΡΚΑΛΗ-ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ

Εκδόσης - Διευθυντής: Μ.ΚΑΡΚΑΛΗ-ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ

Γραφεία: Οδός Λεωκός, Έξω Παναγίτσα, 34 100 Χαλκίδα

Τηλέφωνο: 22210 43898 & 44272 • fax: 22210 44272

e-mail: eviogramas@panafonet.gr & eviogram@otenet.gr

Παραγωγή: ΕΥΒΟΙΟΡΑΜΑ

Διαφήμιση - Μικρές Αγγελίες: Τηλέφωνο 22210 43898 • Fax: 22210 44272

Συνδρομές:

Ιδιωτών: 15 Ευρώ

Δήμοι, Κοινότητες, Εταιρείες, Επιχειρήσεις: 50 Ευρώ

Όλες οι συνδρομές προπληρώνονται

Επιστολές:

Προς ΕΥΒΟΙΟΡΑΜΑ

Οδός Λεωκός, Έξω Παναγίτσα, 34 100 ΧΑΛΚΙΔΑ

Κωδικός ΕΑΤΑ: 8167

*Αν θέλετε να γίνετε ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ στο ΕΥΒΟΙΟΡΑΜΑ τηλεφωνήστε στα

τηλέφωνα: 22210 43898 & 22210 44272

*ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ η αναδημοσίευση κειμένων (ολική, μερική ή κατά παράφραση) και φωτογραφιών, μόνο με τη γραπτή άδεια του εκδότη.

Ήταν κάποτε μια αγορά

Του ΣΠΥΡΟΥ ΦΡΕΜΕΝΤΙΤΗ
Φωτ.: ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ ΣΤΕΛΛΑΚΗΣ

Παρ' ό τι κτήρια της δημοτικής αγοράς στη Χαλκίδα έχουν χαρακτηριστεί επικίνδυνα κι ετοιμόρροπα, το υπουργείο Πολιτισμού φρενάρει την κατεδάφιση

Στη δημοτική αγορά της Χαλκίδας τα τελευταία 15 χρόνια παίζεται ένα ισοδύναμο παιχνίδι, χωρίς όμως νικήτη. Αντίπαλοι οι εκτεταότες ηγέτες των δύο δημοτικών παρατάξεων, του ΠΑΣΟΚ και της Ν.Δ. που ενυψώνονται στη διαμάχη, υποσχόμενο την κατεδάφιση της δημοτικής αγοράς της πόλης. Το σπολίδι τον 1933, όταν πρωτολειτούργησε η αγορά, έχει μεταβληθεί με τα χρόνια σε σκουπίδι μέσα στην καρδιά της πόλης. Όμως, τα κτήρια της παρ' ό τι έχουν χαρακτηριστεί «επιβλαβή» ετοιμόρροπα δεν λένε να πέσουν με τη δύναμη της μουλιντζας, αφού κάθε τόσο είτε το Συμβούλιο της Επικρατείας είτε το υπουργείο Πολιτισμού, βάζει κάποιο εμπόδιο. Αλλά κι όποτε η λύση είναι κοντά, κάποια τριζοποδιά θα βάλει και η μειοψηφία του δήμου στην πλειοψηφία για να την προλάβει πριν βάλει το «γρολ».

Η σημερινή εικόνα της αγοράς θυμίζει ανατολίτικο παζάρκι και κάποια της σημεία βομβαρδισμένη περιοχή της Βαγδάτης. Σκιαμένες τέντες, σφουροί από σκουπίδια, μαρμαίρες έτοιμες να ξεκολλήσουν, ασφουράκι και μουτζλα, εικόνα που δεν συνάδει με τους αστυνομικούς υγιεινολογικούς όρους λειτουργίας μιας αγοράς. ★ Για τη δημοτική αρχή η κατεδάφιση της αγοράς είναι μονόδρομος. «Λέει ο δήμαρχος Χαλκιδάειος Δημήτρης Αναγνωστάκης. «Ήδη από το 1990 ο τότε υπουργός Πολιτισμού Μιχαήλ είχε υπογράψει απόφαση, με σύμφωνη γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Νεοτέρων Μνημείων». Σ' αυτό συνηγόρησε ότι από το 1988 υπήρχε έγκριση της πολεοδομίας Χαλκίδας ότι τημάτα της αγοράς είναι «επιβλαβή» ετοιμόρροπα». Αντίστοιχη έγκριση συνέταξε και στις αρχές του 2005 η τριμελής

επιτροπή επικινδύνων ετοιμόρροπων οικοδομών της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

Υπέρ της κατεδάφισης

★ Στο πλειόκο του δήμου συντάσσονται όλοι οι φορείς της πόλης και ιδιαίτερα οι εκπρόσωποι του τεχνικού κόσμου. «Σπάνια συναντά κανείς κτήρια τόσο επικίνδυνα όσο αυτά. Μέχρι κατεδάφισής τους πρέπει να τοποθετηθεί περιφράξη σε μεγάλη απόσταση γύρωθεν», αναφέρει μεταξύ άλλων ο σύλλογος Πολιτικών Μηχανικών. Ανάλογες παρεμβάσεις υπέρ της κατεδάφισης έχουν υπογράψει το Εργατοκοινωνικό Κέντρο και το Οικονομικό Επιμελητήριο. ★ Κι ενώ όλα ήταν έτοιμα στις 10 Μαΐου για να ξεκινήσει η κατεδάφιση, δύο εβδομάδες νωρίτερα, στις 26 Απριλίου,

Ξεφυγάει την μελοποίηση η 1η Εφορεία Νεοτέρων Μνημείων Αττικής. «Πριν από οποιαδήποτε παρέμβαση πρέπει να ζητηθεί η έγκριση του υπουργείου Πολιτισμού...», υπογράφουμε το επέγγο έγγραφο που εστάλη στο δήμο. Μια μέρα νωρίτερα, στις 25 Απριλίου, είχε προηγηθεί προς αυτούς έγγραφο-παρέμβαση ομάδας κατοίκων που διαφωνούν με την κατεδάφιση και ζητούν την αναπαλαιώση της αγοράς. ★ Ο Νίκος Νικολάου, μέλος της «Ομάδας Προσβολιάς», μας είπε ότι «στόχος μας είναι να διαφυλάξουμε την αγορά για λόγους συναισθηματικούς, ιστορικούς, ινιμής και κοινωνικούς, αφού κινδυνεύουν να χαθούν θέσεις εργασίας». Τώρα τη λύση αναμένεται να τη δώσει το Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων, αλλά οι επαίοντες γνωρίζουν ότι μπορεί να περάσουν και χρόνια...

★ «Θα είναι απόπειρα του υπουργείου Πολιτισμού να μελοποιήσει την κατεδάφιση της δημοτικής αγοράς, που αποτελεί καθολικό αίτημα των πολιτών της Χαλκίδας, ανεξαρτήτως της υπογραμμισμένης απόφασης του '90», επιμένει ο δήμαρχος Δ. Ανγερωσιτάκης. «Εμείς έχουμε ήδη έτοιμη πρόταση και εξαιρωμένο δάνειο από το Ταμείο Παρακαταθηρών και Δανείων για την ανάπλαση του χώρου, αλλά και να στορξουμε τους επεγγεμιστές». ★ Στήριξη θέλουν και οι ενοικιαστές της αγοράς. Ο Γιάννης Παράσης, αντιπρόεδρος των Παρεγγεμιστών, δήλωσε στην «Κ.Ε.» ότι «εμείς είμαστε στη μέση και μας βαρύνει όλοι. Πρότασή μας είναι να τα βρουν οι πολιτικοί αντίπαλοι και σύντομα το υπουργείο Πολιτισμού να καταλήξει είτε στη διατήρηση είτε στην κατεδάφιση, με λύση όμως και για εμάς, τους ενοικιαστές».

Η σημερινή «μορφή» εικόνα της δημοτικής αγοράς της Χαλκίδας.

